GOVERNMENT OF KARNATAKA

NCERT

आनंददायी गणित

Joyful Mathematics

Part - 1

Class

1

मराठी माध्यम

MARATHI MEDIUM

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

विद्यया ऽमृतमश्नुते
एन सी ई आर टी
NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

Karnataka Textbook Society (R.)
6th Cross, Malleshwaram, Bengaluru - 560 003.

About the Book

The *National Policy on Education 2020* has recognised the importance of developing a strong foundation of learning during the early developmental age (3–8 years) of children emphasising on foundational literacy and numeracy. In view of policy's perspective of holistic development of children, the *National Curriculum Framework for Foundational Stage (NCF-FS)* has recommended curricular goals, competencies and learning outcomes aligned to the developmental domains such as physical, socio-emotional-ethical, cognitive, language and literacy, aesthetic and cultural and positive learning habits. As a follow-up of this, syllabus for foundational stage developed by the NCERT includes mathematics and numeracy under the cognitive domain, also emphasising upon integration of all other domains while developing learning-teaching materials for Mathematics including textbooks.

The present textbook of Mathematics for Class 1, i.e., 'Joyful Mathematics' has been designed keeping in view the recommendations of *NEP 2020*, *NCF-FS* and Syllabus for the Foundational Stage. Though it may be assumed that a child entering Class 1 has three years intervention in the form of *Balvatika* 1 to 3 (age 3–6 years), yet in view of diversity in our country, there may be children who are for the first-time getting exposure of numeracy in the institutional setup at the age of 6 years. This textbook takes care of such situations.

Children at this stage enjoy free play, toys and games. Therefore, plenty of opportunities are included for play and games within activities while developing various mathematical ideas like spatial understanding, handling numbers, mathematical and computational thinking, etc. This helps the child in smooth transition from concrete to pictorial and to abstract reasoning for every new concept or competence being introduced.

The *Joyful Mathematics* for Class 1 has a lot of activities which are expected to be conducted within and outside the classroom, keeping in view the objective of experiential learning for holistic development. In all the chapters, mathematical understanding is built through play-based activities. The textbook tries to provide children a feeling that they are playing, and mathematics is being learnt, rather than forcing them to learn mathematics without any joy.

The learning of languages and age-appropriate physical and mental development have been integrated with the book as learning of mathematics does not take place in isolation. The book provides suggestions to parents, teachers or other concerned like elder siblings, on having a healthy discussion with children through thought provoking questions, stories, poems, etc.

Various mathematical ideas have been presented through self-explanatory and contextual illustrations keeping in view the differential abilities among children to read words at this stage. Moreover, such pictures/illustrations also help the children in enhancing their visual and reading comprehension.

The book is designed as text-cum-workbook including opportunities for children to draw pictures, colour them and write appropriately. The oral discussions with children have been included in all the chapters to help them verbalise or express their thinking process. This will also help teachers to continuously assess the learning in a non-threatening atmosphere. The thought provoking practice tasks in the form of questions and activities have been given. It is also expected that the teachers or parents will develop similar questions for the children to have more targeted skill practice. The innovative use of the textbook lies with the parents and teachers that will ensure the joyful learning of mathematics among children of Class 1.

A beginning has been made to inculcate logical thinking, analytical skills, mathematical communication and 21st century skills through activities, open ended questions, exploration and discussion in the book. The chapters are framed as a beginning towards mathematical proficiency by adding conceptual understanding, procedural fluency, adaptive reasoning, and a positive attitude towards mathematics.

The *Joyful Mathematics* for Class 1 is based on the four blocks mentioned in the *NCF-FS 2022*. These are— Oral Math Talk, Skills Teaching, Skill Practice and Math Games, they have been included in all the chapters. Most of them have

© NCERT NOT TO BE REPUBLISHED

been presented in an integrated manner. However, one can find the following chapters not only aligned to the curricular goal (CG-8) of developing mathematical understanding and abilities to recognise the world through quantities, shapes and measures but also to all other curricular goals as given in the *NCF-FS* 2022 and syllabus leading to holistic development:

- **Oral Math Talk:** Maths poems like 'Finding the Furry Cat!' and 'Chhuk Chhuk goes our Train' in Chapter 1 and 'Five Little Children in Chapter 5 and picture stories for introduction of concepts, practice and assessment have been included like, 'Wise Grandmother' in Chapter 2, 'Eating Mango' in Chapter 3, 'Vanishing Buttons' in Chapter 4, 'Going out with Grandfather' in Chapter 5, '*Utsav*' in Chapter 9, 'How Do I Spend My Day' in Chapter 10, etc.
- **Skills Teaching:** All chapters have activities that can be done by the child all alone, in groups, or with the help of some elders (parents, teachers, and siblings). This helps the child in the development of various skills with the guided support of others.
- **Skill Practice:** Opportunities for skill practice have been included in all the chapters in the form of Let us Do, Projects, and Practice Questions.
- **Math Games:** Math games and activities have been interwoven in all the chapters throughout the book.

The above chapters have been developed keeping in view the need for developing sensitivity towards environment, values, positive habits, cultural rootedness, and inclusive perspectives in children. Multilingual perspective is also reflected in the textbook. Engaging activities also focusing on language development are included in the entire textbook which will trigger interest in children to learn joyfully.

Teachers need to understand the objective of each of the chapters and activities given, their alignment with curricular goals and competencies as included in the syllabus for the foundational stage, and accordingly make a learning plan for children including variety of activities addressing the diverse needs of children. In this learning plan, teachers need to be the active observants of learning outcomes achieved by the children and their flow towards development of identified competencies under all the curricular goals. Mapping with learning outcomes and activities given in different chapters is required on the part of teachers if we want to make our education competency-based in true letter and spirit.

Activities given in this textbook are suggestive. Teachers can develop their own activities and supplement the same with local toys, games or toys created by them and other materials available in the child's immediate environment for hands on learning with concrete material. Teachers are free to adapt, adopt and modify the activities as per their contexts and circumstances without losing the sight and aim of development of identified competencies in children at this stage.

Mental challenge and engagement in thought provoking task lead to the better mathematical learning and criticality. Solving brain teasers, puzzles and riddle provide opportunities to children in addition to their routine learning. Many age appropriate puzzles have been given in the book. The child must be engaged for at least a week in finding solutions of a puzzle. There may be more than one right answer for some of the problems. Also these puzzles are given to provide joyful experiences to a child. Thus, child should not be assessed on solving these puzzles.

The chapters of the book need to be supplemented by audio-video aids, e-content, material available in QR codes embedded in the book and other learning-teaching material like kits developed by the NCERT.

This textbook is not the only source of learning. Children learn much more while observing environment, talking to peers and elders including grandparents, making things of their interest, watching TV, playing with mobile, toys and games, listening stories, poems, doing projects, visiting places of cultural importance and traveling. Therefore, we as teachers or parents need to value this learning by going beyond the textbook and try to map it with the competencies and curricular goals identified for this stage. The education of our children is seen as our collective responsibility.

© NCERT NOT TO BE REPUBLISHED

Development Team

Advisor

Dinesh Prasad Saklani, *Director*, NCERT, New Delhi

Guidance

Shashikala Wanjari, *Professor* (Retd.) and former *VC*, SNDT Women's University, Mumbai (*Chairperson*, Syllabus and Learning-Teaching Material Development Committee)

Suniti Sanwal, *Professor* and *Head*, Department of Elementary Education, NCERT, New Delhi (*Member Convenor*, Syllabus and Learning-Teaching Material Development Committee)

Contributors

Aastha Bhayana, *Primary Teacher,* MRG School, New Delhi

Anup Kumar Rajput, *Professor,* DEE and *Head,* Publication Division, NCERT, New Delhi

Ashutosh Kedarnath Wazalwar, *Professor,* DESM, NCERT, New Delhi

Garima Pandey, *Primary Teacher,* MCD School, New Delhi

Gunjan Khurana, *Research Scholar,* Jamia Millia Islamia, New Delhi

Mukund Kumar Jha, *Consultant,* DEE, NCERT, New Delhi

Nisha Negi Singh, *Sr. Consultant,* DEE, NCERT, New Delhi

N Parvathi Bhat, *Technical Assistant,* DSERT, Bengaluru

Padmapriya Shirali, *Principal,* Sahyadri School, Pune

Ritu Giri, *Assistant Teacher,* Directorate of Education, Delhi

Sapna Arora, *TGT,* Directorate of Education, Delhi

Reviewers

Divyanshu Dave, *VC* (In charge), Children's University, Gandhinagar

Gajanan Londhe, *Director*, Samvit Research Foundation, Bengaluru

Manjul Bhargava, *Member,* National Steering Committee and *Chairperson,* Mandate Group

Sandeep Diwakar, *Subject Expert*, Azim Premji Foundation

Sridhar Srivastava, *Professor* and *Joint Director,* NCERT, New Delhi

Academic Coordinator

Anup Kumar Rajput, *Professor*, DEE and *Head*, Publication Division, NCERT, New Delhi

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

Marathi Translation Committee

Shri A.V. Patil (Asst. Master), Marathi Vidyalaya,
Vijaypur - 586 101.

Shri Prakash S. Madar (Asst. Master), Government Higher
Primary Marathi Santh Melage Vidyalaya,
Nandaghad, Dist. Belagavi - 586101.

Chief Advisors

Shri. M.P. Madegowda, Managing Director,
Karnataka Textbook Society (R.)

Smt. M.D. Usha Deputy Director,
Karnataka Textbook Society (R.)

Programme Co-ordinator

Smt. Meenakshi .A. Ganiger Assistant Director,
Karnataka Textbook Society (R),
Bangaluru.

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ACKNOWLEDGEMENTS

The National Council of Educational Research and Training (NCERT) acknowledges the valuable contributions of Anita Sharma, *Principal,* SD Public School; Himani Dem, *Assistant Professor,* Rajdhani College, University of Delhi; Manish Jain, *Professor,* IIT Gandhi Nagar; Pankaj Tiwari, *Jan Shikashak,* MLB School Seoni, Madhya Pradesh; Preeti Hegde, *Assistant Teacher,* KPS, Hegganhalli, Bengaluru; Pushpa Olhyan, *SRA,* DEE, NCERT; Rabin Chhetri, *Director,* SCERT, *Sikkim*; Rakesh Bhatia, *Subject Expert*, *HBSE,* Haryana; Raymon Hooda, *JPF,* DEE, NCERT; Sarah Rafat Khan, *JPF,* DEE, NCERT; Tejal Ahuja, *JPF,* DEE, NCERT; and Veena H R, *Teacher Educator*, Samvit Research Foundation, Bengaluru, for participating in discussions during the book development workshops.

The Council appreciates the efforts of Santosh Mishra, *Artist,* Aimarts, Delhi for the illustrations, design and layout of this textbook. The NCERT gratefully acknowledges the contributions of DTP Operators— Arun Verma, DESM, Kanika Walecha, DEE, Rohit Kumar, DEE, and Rakesh Agrawal, *Assistant,* DEE, NCERT.

The efforts of Ilma Nasir, *Editor* (contractual), Publication Division, NCERT for editing this textbook are appreciated. The Council is also grateful to Pawan Kumar Barriar, *In charge*, DTP Cell, and Sanjeev Kumar, *Copy Holder*, Publication Division, NCERT.

© NCERT NOT TO BE REPUBLISHED

FOREWORD

The move to introduce English Medium sections in Government Schools is an earnest effort of the Government to ensure easy access to higher education in all streams and global avenues for the young learners of our community. It is to answer the echo of many parents who wish to educate their children in English medium schools.

There is a dire need to develop and enhance the skills of English language in our students, if we intend to see them at par with their private school counterparts. Children should be provided with opportunities to engage, explore, explain, elaborate, enjoy, and learn. A classroom teacher is the most important key to opening the door to such opportunities for our young students.

The syllabi and textbooks have been suitably recommended based on the principles of education. The textbooks introduced for Class 1 of English Medium are Kannada (KTBS), English (NCERT) Mathematics (NCERT Bilingual), and EVS(KTBS bilingual). To conform to the system of child-centered learning and encourage active learning, efforts have been made to link a child's life at school to its life outside the school.

With the advent of new educational policies and systems, the focus now is holistic education, multidisciplinary learning, flexible assessments, skill development, and integration of technology. It indicates that to learn students must do much more than just sit and listen. They must read, write, discuss, or be engaged in solving problems. In particular, students must engage in high-order thinking tasks such as analysis, synthesis, and evaluation. Active learning engages students in two aspects - doing things and thinking about the things they are doing. One of the main characteristics of active learning is creating an atmosphere suitable for collaborative learning for building knowledgeable learning communities. It is internationally acclaimed that learning best happens in such an active learning environment.

The teachers are expected to engage young learners in interactive learning experiences to spark their interest and learn concretely. The teachers are advised to treat children as participants in learning and not as only receivers of knowledge.

Bilingual textbooks can improve multitasking skills, attention control, problem-solving, and creativity as they provide outside-the-box thinking of students as it is believed that a child learns best in their language. It becomes easier for a child to understand basic words or expressions in a known language and respond to instructions, commands, directions, and questions verbally or physically in the beginning, till comfortable with English. The bilingual learning experience will support the endeavor to develop communicative skills in both languages.

I call upon all teachers who endeavor to teach in our English Medium Sections, to strive to create opportunities for our young vibrant learners by joining hands with us to realize our mission of providing quality education in Government Schools.

Sri. M. P. Madegowda
Managing Director
Karnataka Textbook Society (R.)
Bengaluru.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

अनुक्रमणिका

प्रकरण 1	मनीमाऊला शोधा ! (संख्यापूर्व संकल्पना)	1-9
प्रकरण 2	लांब काय ? गोल काय ? (आकार)	10-17
प्रकरण 3	आंब्याची मेजवानी (संख्या 1 ते 9)	18-32
प्रकरण 4	10 बनवणे (संख्या 10 ते 20)	33-47
प्रकरण 5	किती ? (एक अंकी संख्यांची बेरीज आणि वजाबाकी)	48-63
प्रकरण 6	भाज्यांचा मळा (20 पर्यंतच्या संख्यांची बेरीज आणि वजाबाकी)	64-71

@KIRS NOT TO BE REPUBLISHED

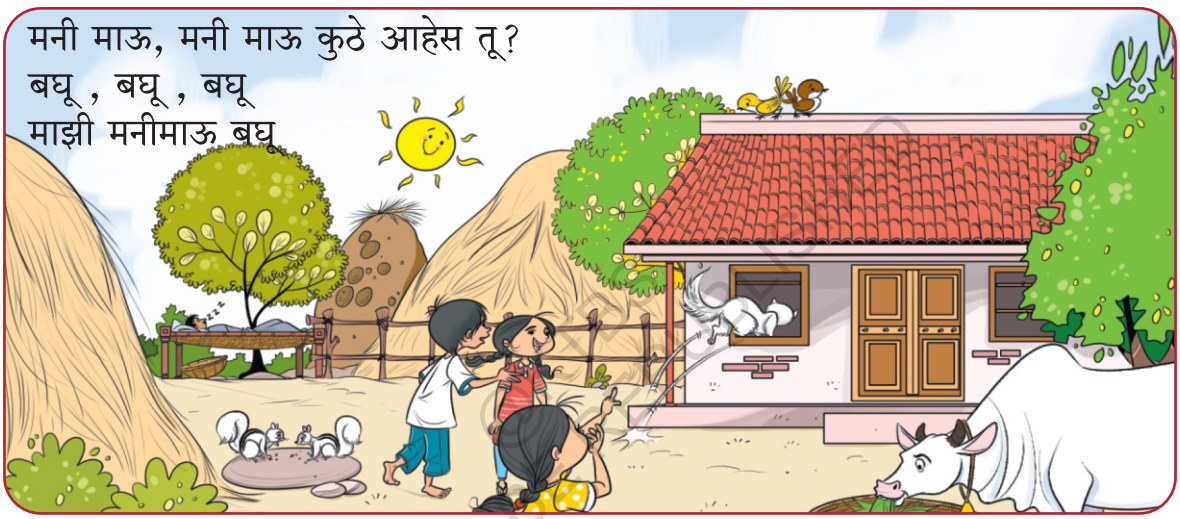
1 मनीमाऊला शोधा!

U2B3R6

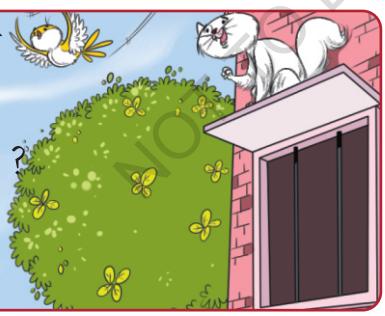

चला गाऊ या

मनी माऊ, मनी माऊ कुठे आहेस तू?
बघू , बघू , बघू
माझी मनीमाऊ बघू

बसलीस काय
खिडकीच्या
जाऊन **वर** तू ?

झोपलीस का जाऊन माझ्या
पलंगा**खाली** तू? आहेस कुठे
माझ्या मनीमाऊ तू ?

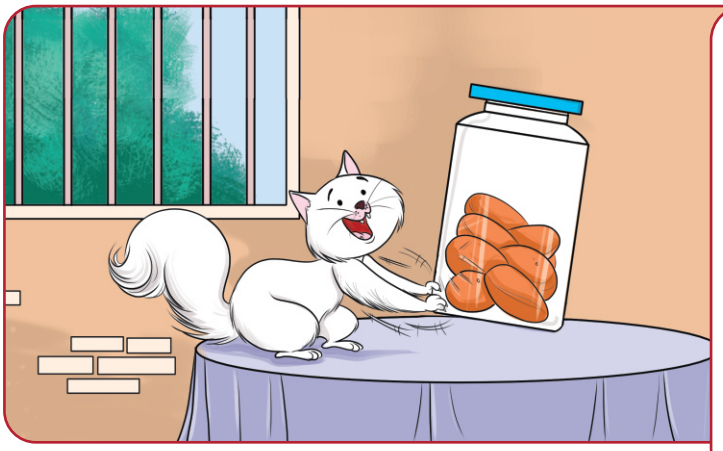

बघू , बघू , बघू
माझी मनीमाऊ बघू
की जाऊन बसलीस माझ्या
दप्तराच्या **आत** तू?

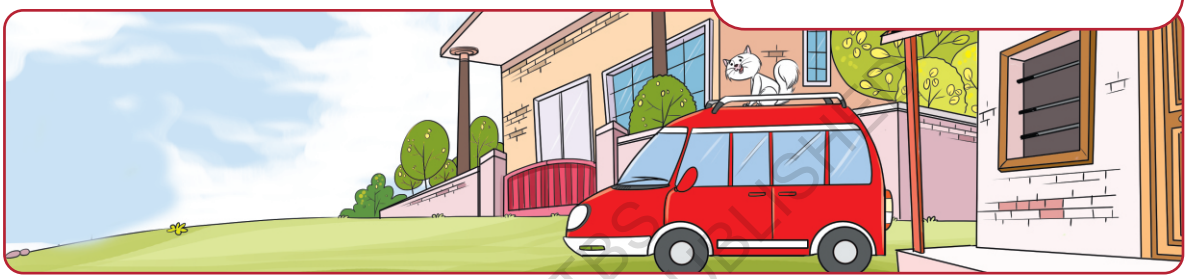

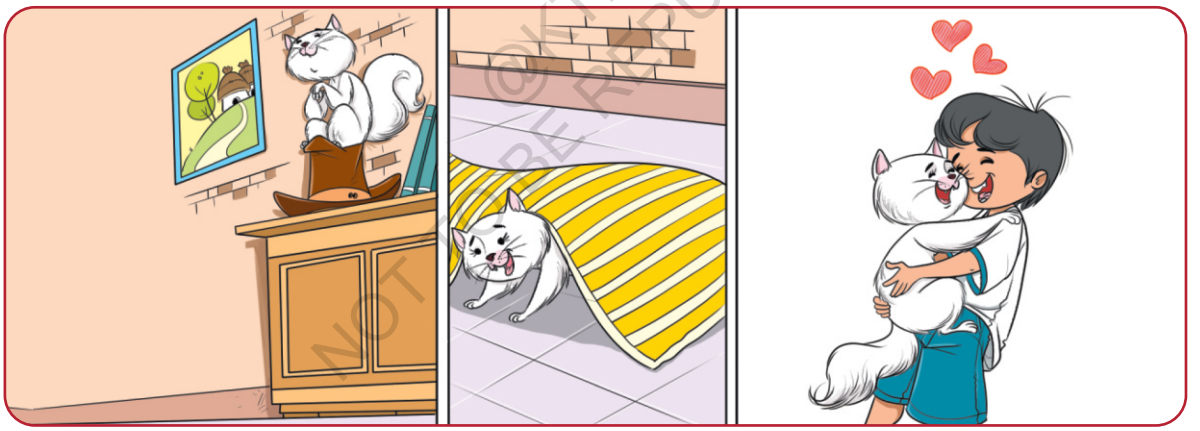
की आहेस लाल
कपाटाच्या **बाहेर** तू
आहेस कुठे माझ्या
मनीमाऊ तू?

ये, ये, ये माझ्या मनीमाऊ तू
ओरबडताना बघीतलय मी,
बरणीखाली तू
बघीतलय खेळताना गाडीवर तू
ये, ये, ये
माझ्या मनीमाऊ तू

ये, ये, ये माझ्या
मनीमाऊ तू बघीतलय मी उड्या
मारताना टोपी**वर** तूला.

लपताना पाहिलय तूला रजई**खाली**
आली, आली, आली
माझी मनीमाऊ आली.

मुलांना अभिनयासहित कविता पाठ करायला सांगा. मुलांना चित्रे पहायला सांगून कोणकोणत्या वस्तू वर, खाली, आत, बाहेर आहते. लपा-छुपी खेळात प्राणी कुठे-कुठे लपतात/राहतात याविषयी चर्चा करण्यास सांगून. प्रोत्साहित करा.

© MTS NOT TO BE REPUBLISHED

कवितेतील चित्रे बघून बरोबर शब्दाभोवती गोल करा.

अ. लाल चेंडू पलंगा **च्या वर / च्या खाली / वर** आहे.

ब. मांजर गाडीच्या **आत / बाहेर / वर** आहे.

क. माणूस झाडा**च्या खाली / च्या आत / वर** पहुडला आहे.

ड. गाय घरा**च्या आत/च्या बाहेर / वर** आहे.

विचार करा आणि उत्तर सांगा.

अ. तुम्ही तुमच्या चप्पल कुठे ठेवता ? खोलीच्या आत / च्या बाहेर.

ब. तुम्ही कचरा कुठे टाकता ? कचराकुंडीच्या आत / च्या बाहेर.

© ITBS NOT TO BE REPUBLISHED

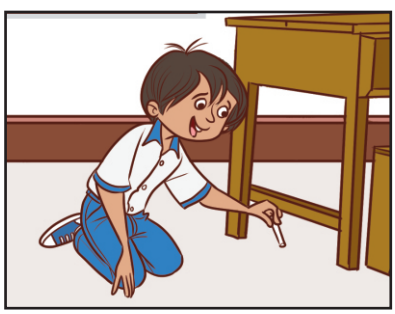
चला खेळूया – वस्तू शोधूया :

मुलांना त्यांचे 2 गट करू द्या. पहिला गट पांढरे खडू, लाल चेंडू वगैरे गोष्टी आसपासच लपवतील आणि दुसऱ्या गटाला त्या शोधायला सांगतील. दुसरा गट शोधत असताना पहिल्या गटातील मुलं त्यांना आत / बाहेर, वर/खाली, जवळ/ लांब अशा तोंडी सूचना देऊ शकतात.

उदाहरणार्थ

अ. फळ्या**जवळ** आणि टेबलाच्या **खाली** लपवलेली पांढरी वस्तू शोधा.

ब. वर्गाच्या **बाहेर** आणि झाडा**खाली** एक लाल रंगाची वस्तू लपली आहे.

चला खेळ या –चेंडू फेकू या.

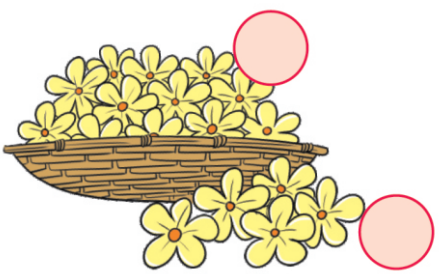
प्रत्येक मूल नेम धरून चेंडू टोपलीत टाकेल. जेव्हा चेंडू टोपलीत पडेल तेव्हा बाकीची मुले मोठ्याने **आत** असे म्हणतील आणि जेव्हा चेंडू टोपलीच्या बाहेर पडेल तेव्हा **बाहेर** असे म्हणतील.

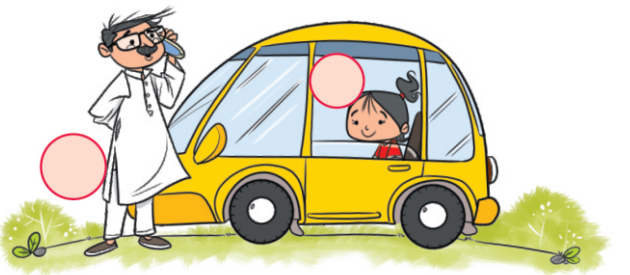

चला करू या.

अ. ज्या गोष्टी आत आहेत त्यांना बरोबर ✓ हे चिन्ह करा.

NOT TO BE REPUBLISHED

कृतीसत्र अशाप्रकारे घ्यावे की सर्व मुले भाग घेऊ शकतील. एखादे दिव्यांग मूल असेल तर त्यालाही भाग घेता आला पाहिजे. उदाहरणार्थ, चेडूला घुंगरू बांधू शकता, तसेच टोपलीचा आतला आणि बाहेरचा भाग वेगळा करू शकता, जेणेकरून चेंडू टोपलीत पडल्यावर विशिष्ट आवाज येईल.

ब. ज्या गोष्टी **बाहेर** आहेत त्यांना बरोबर ✓ हे चिन्ह करा.

क. चित्र बघा आणि योग्य शब्दाला बरोबर ✓ हे चिन्ह करा.

अ. मुलगा झाडा**वर** / **खाली** बसला आहे.

ब. पक्षी झाडा**वर** / **खाली** आहेत.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ड. चित्रातील मुलगा हसतोय असे तोंड काढा आणि डोळ्यांवर भुवया काढा.

इ. आपला राष्ट्रध्वज, तिरंगा पहा। त्यात किती रंग आहेत? योग्य पर्यायाला बरोबर ✓ हे चिन्ह करा.

i. तिरंग्यात सगळ्यात **वर** कोणता रंग आहे?

पांढरा / केशरी / हिरवा

ii. तिरंग्यात पांढऱ्या रंगाच्या **खाली** कोणता रंग आहे ?

गुलाबी/केशरी / हिरवा

iii. तिरंग्यात हिरव्या रंगाच्या **वर** कोणता रंग आहे?

पांढरा/केशरी/पिवळा

iv. तिरंग्यावर अशोक चक्र कुठे आहे ?

कोपऱ्यात / मध्यभागी / एका कडेला

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

आपण तिरंगा कधी, कुठे आणि का फडकवितो? याविषयी चर्चा करा. मुलांना या राष्ट्रीय सणांबद्दल काय वाटते हे सांगायला प्रोत्साहीत करा. मुलांना त्यांचा स्वतःचा तिरंगा बनवायला आणि ताठ उभे राहून राष्ट्रगीत म्हणायला सांगा.

झुकझुक झुकझुक आमची आगगाडी चालली

झुकझुक झुकझुक
आमची आगगाडी चालली
कधी डोंगरा**वर** तर कधी शेतातून **खाली**
झुकझुक झुकझुक !
आमची आगगाडी चालली
माझ्या डब्या**आधी** डबे,
माझ्या डब्या**नंतर** डबे,
सगळ्यांनी मिळून साखळी केली
झुकझुक झुकझुक
आमची आगगाडी चालली !
पावसात चालली नदी वरून
झुकझुक झुकझुक
आमची आगगाडी चालली।

© KRSDDC NOT TO BE REPUBLISHED

अ. इंजिनाच्या **नंतर** किती डबे आहेत ?

ब. **लाल** डब्याच्या **आधी** किती डबे आहेत ?

क. लाल डब्याच्या मागे असलेल्या सगळ्या डब्यांना **केशरी** रंगाने रंगवा.

ड. लाल डब्याच्या पुढे असलेल्या सगळ्या डब्यांना **निळ्या** रंगाने रंगवा.

ज्या मुलांनी यापूर्वी आगगाडीने प्रवास केला असेल त्यांना त्याच्या प्रवासाचे वर्णन करायला प्रोत्साहीत करा. ते ऐकताना ज्यांनी असा प्रवास केला नसेल ते हे वर्णन ऐकून वेगवेगळे प्रश्न विचारतील. त्या सगळ्या मुलांना मिळून आगगाडी, तिचा प्रवास यावर चर्चा करू द्या. मुलांना आगगाडीचे चित्र कागदावर काढण्यास सांगा किंवा उपयोगी असलेल्या पुठ्ठ्यापासून, डब्यापासून आगगाडी बनविण्यास सांगा.

चला खेळू

मुलं कविता पाठ करतील आणि ती म्हणत एक खेळ खेळतील. ज्यात ते एकमेकांच्या खांद्यांना पकडून त्यांची आगगाडी बनवतील आणि प्रत्येकजण स्वतःच्या **मागे** आणि **पुढे** कोण आहे हे सांगतील ?

चालली आमची झुकझुक गाडी
चालली आमची झुकझुक गाडी
नाही माझ्या**पुढे** कोणी
आहे मीरा माझ्या**मागे** उभी !

सुवाली आणि रोहित काही वस्तूंचे गट करत आहेत.

मी सगळे खडे एकत्र ठेवले आहेत.

मी सगळी पाने एका गटात आणि खडूचे तुकडे एका गटात ठेवले आहेत.

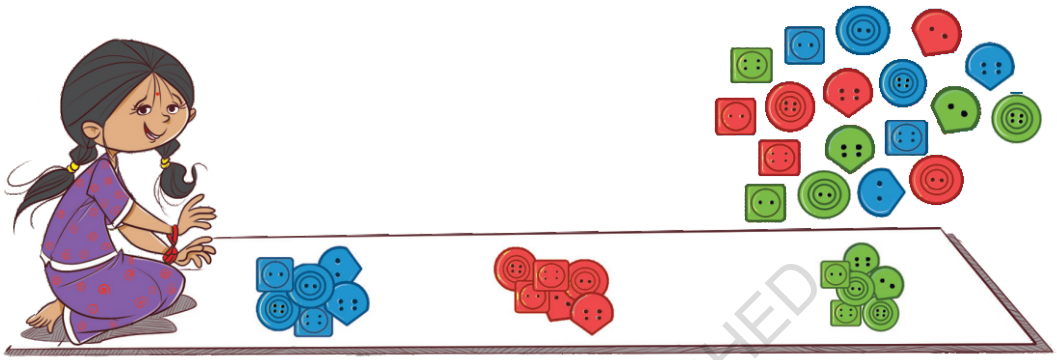
अशाचप्रकारे सगळ्या मुलांना वेगवेगळ्या वस्तूंचे उदा. बिया, पाने, मणी इत्यादी यांचे वर्गीकरण करायला सांगा.

NOT TO BE REPUBLISHED

चला करू या.

सुवालीने सगळी बटणे तीन गटात विभागून ठेवली आहेत.

सुवालीने अशाच प्रकारचे गट का बनवले?

सुवालीला वेगवेगळ्या पद्धतीने गट बनवायला तसे चित्र काढून मदत करा.

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकल्प कार्य

मुलांना वर्गातील कपाट लावायला सांगा. मुलांना कपाट लावताना स्थानदर्शक शब्दांचा वापर करुन वस्तू लावण्यास सांगा. उदाहरणार्थ– सगळ्यात खालच्या कप्प्यात दोन वस्तू ठेवा, सगळ्यात वरच्या कप्प्यात एक वस्तू ठेवा इत्यादी.

2 लांब काय? गोल काय?

K3J1Z1

आजूबाजूला बघा!

विद्याताईने सगळ्यांना गोलाकार बसायला सांगितले.

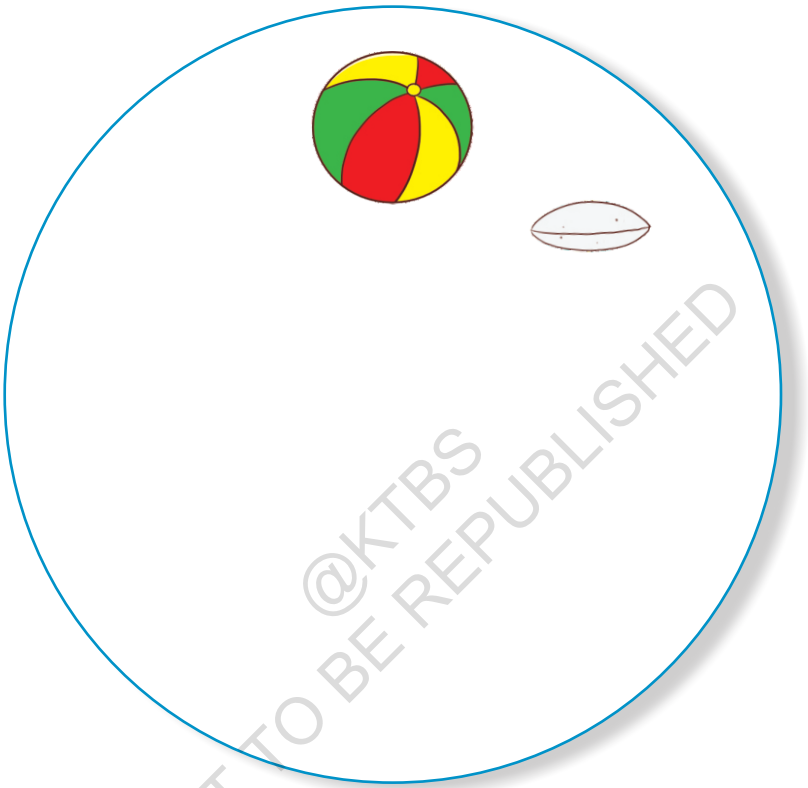
©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

मुलांना वर्गात हा खेळ खेळायला सांगा, प्रत्येक मुलाने किमान दोन गोष्टी तरी सांगायच्या आहेत; एक लंबाकार वर आणि एक गोलाकार, दरवेळी त्यांनी वेगवेगळ्या वस्तू सांगाव्यात. एका वेळी एकाच मितीवर लक्ष केंद्रित करावे. काही वेळा मुलं परस्परविरोधी उदाहरणे देतील, जसे की एखादा काचेच्या ग्लासला लंबाकार तर दूसरा त्यालाच गोल म्हणेल, दोन्ही गोष्टी विचारात घ्याव्यात. मुलांना ते असे का सांगत आहेत याची कारणे द्यायलाही सांगा.

विचार करा आणि कृती करा.

अ. ◯ मध्ये गोलाकार वस्तूचे आणि ▭ मध्ये लांब वस्तूचे चित्र काढा.

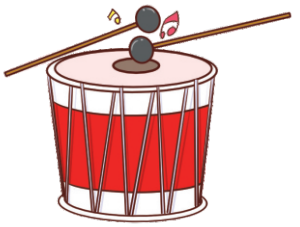

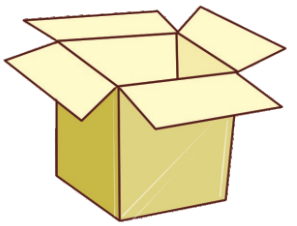
@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ब. समान आकाराच्या वस्तूंच्या जोड्या जुळवा.

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

क. चेंडूच्या ✓ आकाराच्या वस्तूंना बरोबर खूण करा.

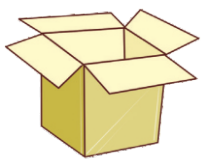
ड. टोपीच्या आकाराच्या वस्तूंना ✓ बरोबर खूण करा.

इ. पेल्याच्या आकाराच्या वस्तूंना ✓ बरोबर खूण करा.

फ. आगपेटीच्या आकाराच्या वस्तूंना ✓ बरोबर खूण करा.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

चला करू या.

आपल्या आसपासच्या वस्तू वापरून घर, खेळणी, मनोरा, बस किंवा जे काही तुम्हाला आवडेल ते बनवा. यासाठी तुम्ही वह्या, पुस्तके, पेन्सिलींचे खोके, पाण्याच्या बाटल्या, जुने खराब झालेले खोके, वाढदिवसाच्या टोप्या अशा वेगवेगळ्या वस्तूंचा वापर करू शकता.

वर्गातील मुलांचे चार गट पाडा. प्रत्येक गटाला एक आकार द्या आणि त्या आकाराच्या दोन वस्तू मुलांना घेऊन यायला सांगा. अशा सगळ्या वस्तूंचे वर्गात प्रदर्शन मांडा आणि मुलांना त्यांच्या वस्तू आणि त्या वस्तू त्यांनी का निवडल्या याबद्दल बोलायला सांगा.

शहाणी आजी

एक होती छोटीशी मेंढी. ती तिच्या आजीला भेटायला चालली होती.

एका लांडग्याने त्या मेंढीला पाहिले आणि त्याने तिला पकडून खायचे होते ठरविले.

कृपा करून मला आता नको खाऊ. मला माझ्या आजीकडे जाऊ दे. चांगले जाडजूड होऊ दे.

ठीक आहे, तू जाऊ शकतेस.

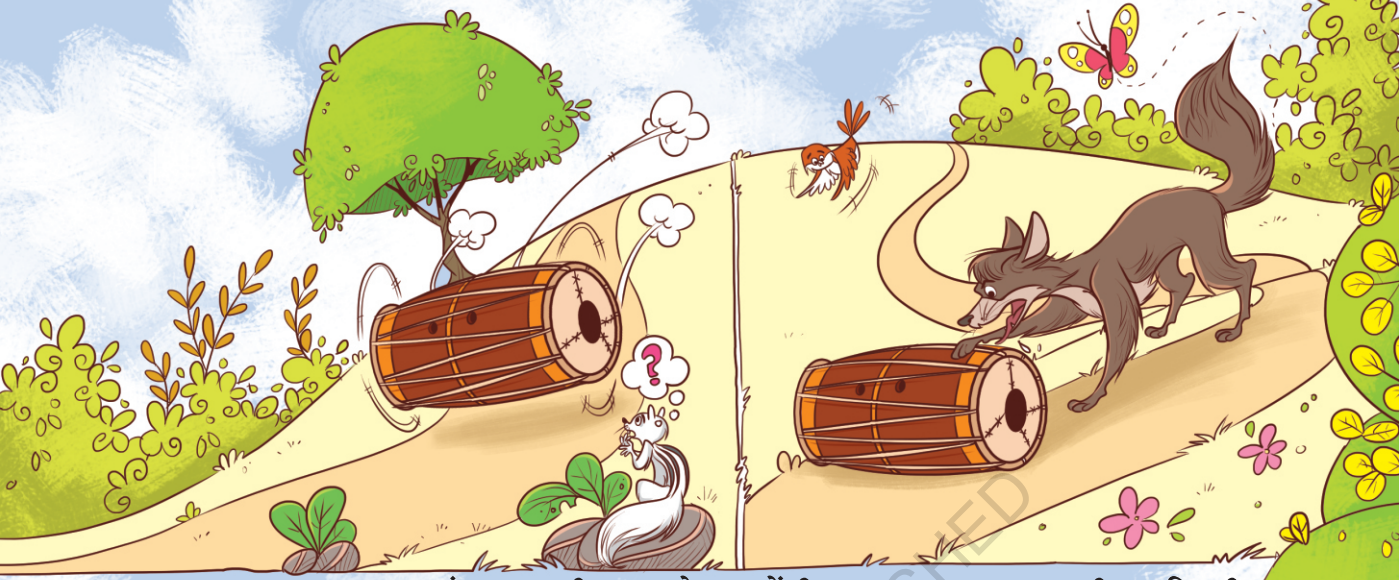
त्या छोट्याशा मेंढीने आपल्या आजीला त्या लांडग्याबद्दल सगळे सांगितले. आजीला एक युक्ती सुचली आणि तिने त्या छोट्या मेंढीला एका ढोलकीत ठेवले आणि ती ढोलकी तिच्या घराकडे ढकलून दिली.

NOT TO BE PUBLISHED @KTPS

ही गोष्ट वर्गात मोठ्याने वाचा आणि मुलांना त्यावर अभिनय करायला सांगा.

ती ढोलकी वेगाने घरंगळायला लागली आणि लांडगा तिच्यामागे धावायला लागला.

पण लांडगा काही त्या छोट्या मेंढीला पकडू शकला नाही आणि ती सुरक्षितपणे तिच्या घरी पोहोचली.

ढोलकी का घरंगळत गेली? याची कारणे मुलांना सांगायला सांगा. ढोलकीचा आकार आणि जंगलातला उताराचा किंवा चढणाचा रस्ता यांच्यातील संबंध यावर मुलांसोबत चर्चा करा.

NOT TO BE REPUBLISHED

चला खेळू या.

चित्रात दाखविल्याप्रमाणे मुले कॅरम खेळत आहेत. तुम्हीही कॅरम खेळू शकता आणि आपल्या सोंगट्या कोपऱ्यातील जाळ्यांमध्ये कशी पडते हे समजून घेऊ शकता.

अ. घरंगळणाऱ्या वस्तूंपुढे ✓ हे चिन्ह करा आणि घसरणाऱ्या वस्तूंपुढे ✗ हे चिन्ह करा.

आपल्या आजूबाजूच्या परिसरातील वेगवेगळ्या वस्तू जमवून त्यातील कोणत्या घरंगळतात आणि कोणत्या घसरतात याचे निरीक्षण करा.

अशा कोणत्या वस्तू तुम्हाला मिळाल्या की ज्या दोन्हीही करतात; घरंगळतात आणि घसरतात ? जर सापडल्या असतील अशा वस्तूंवर चर्चा करा.

मुलांना त्यांच्या घरातील किंवा शाळेतील अशा गोष्टी सांगायला सांगा, ज्या घरंगळतात आणि घसरतात पण. वस्तूला घरंगळायला किवा घसरायला कोणत्या गोष्टी कारणीभूत ठरतात याची चर्चा करा.

विचार करा आणि कृती करा.

खालील वस्तू घरंगळतात, घसरतात की दोन्ही करतात हे शोधा. ✓ किंवा ✗ ही चिन्हें योग्य ठिकाणी करा.

वस्तू	घरंगळतो	घसरतो	घरंगळतात आणि घसरतात.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

योजना कार्य

अ. एक चप्पल / बूट किंवा खाऊचा किंवा फळांचा पुठ्ठ्याचा खोका घ्या. या खोक्याच्या समोरच्या बाजूला चिरा पाडून तोंड, नाक, डोळे काढून त्याची कळसूत्री बाहुली तुमच्या पालक किंवा शिक्षकांच्या मदतीने तयार करा. या बाहुल्या वापरून तुमच्या आवडीच्या गोष्टी वर्गात सांगा.

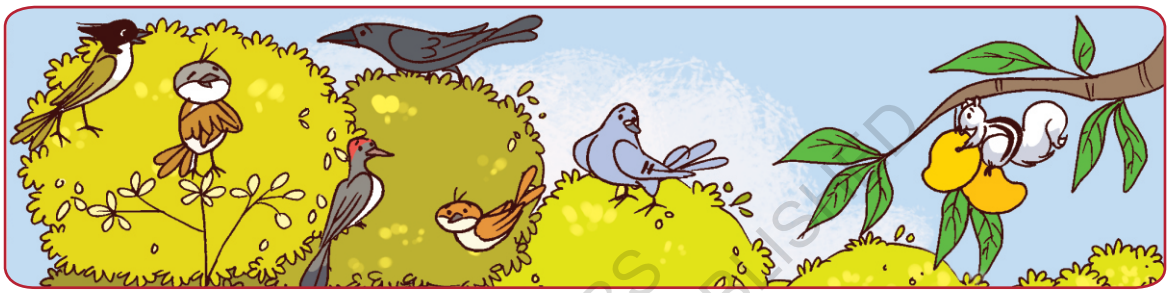
ब. वेगवेगळ्या वस्तू वापरून मनोरे बनवा. कोणत्या आकाराच्या वस्तू उंच आणि स्थिर मनोरे तयार करायला मदत करतात हे शोधून काढा.

क. चिकणमाती वापरून विविध आकार आणि वस्तू बनवा.

3 आंब्याची मेजवानी

D9N5G5

चला वाचू या.

कांही पक्षी एका खारूताईला आंबा खाताना बघत असतात.

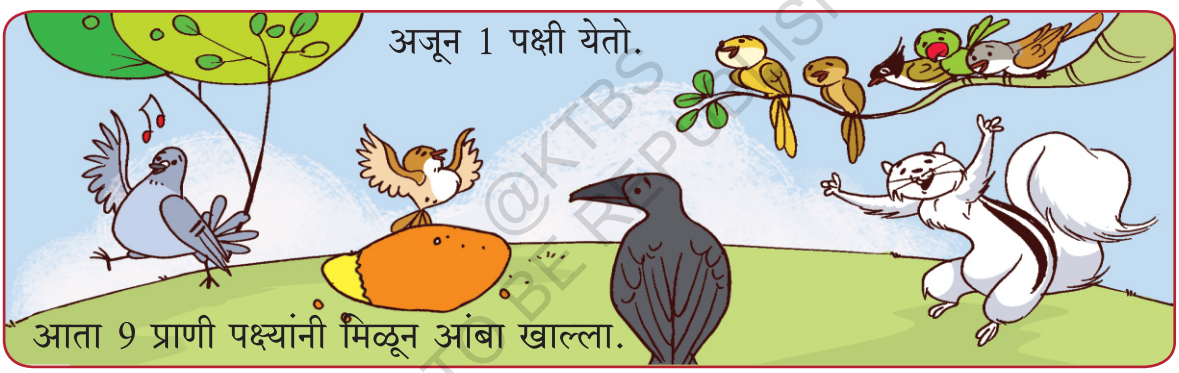

©KIRS NOT TO BE REPUBLISHED

© @KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

चला बोलूया.

अ. चित्रामधील पक्षी ओळखा.

ब. सुरूवातीला किती प्राणी किंवा पक्षी आंबा खात होते ?

क. प्रत्येक वेळी किती प्राणी किंवा पक्षी अजून आंबा खायला आले ?

ड. 1 पेक्षा 1 जास्त, 2 पेक्षा 1 जास्त, 3 पेक्षा 1 जास्त म्हणजे किती जास्त ? असे 9 पर्यंत करा.

इ. सगळ्यात शेवटी किती प्राणी किंवा पक्षी आंबा खात होते ?

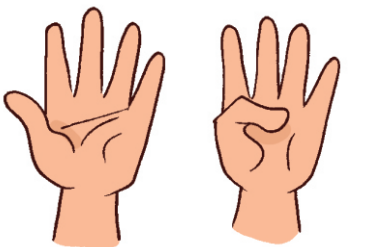
एक एक पक्षी अजून येत गेला म्हणजे मोजणी कशी होत गेली यावर शिक्षकांनी चर्चा करावी. ही गोष्ट मुलांकडून साभिनय करून घ्यावी. मुले वेगवेगळ्या प्राण्यांचा किंवा पक्ष्याचा आवाज काढून अभिनय करतील. या निमित्याने शिक्षकांनी मुलांशी प्राणी व पक्षी यांचे आवाज. त्यांची नैसर्गिक घरे यांबद्दल चर्चा करावी. एखाद्या संख्येत 1 मिळवला की नवीन संख्या तयार होते ही संकल्पना मुलांना सांगावी.

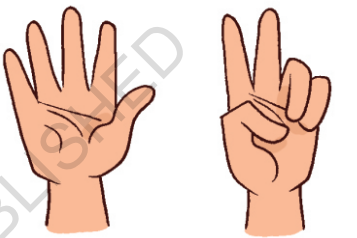

पक्ष्यांची संख्या आणि बोटांची संख्या यांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

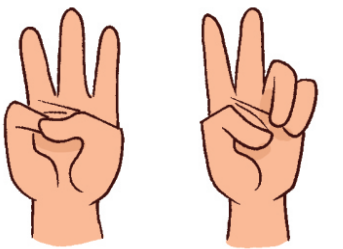

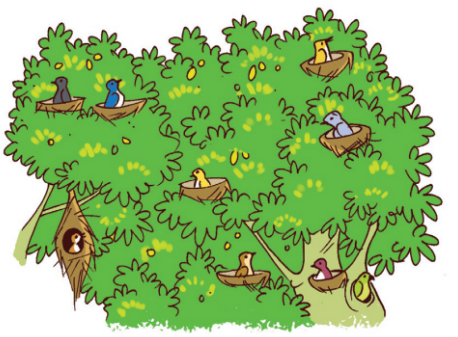

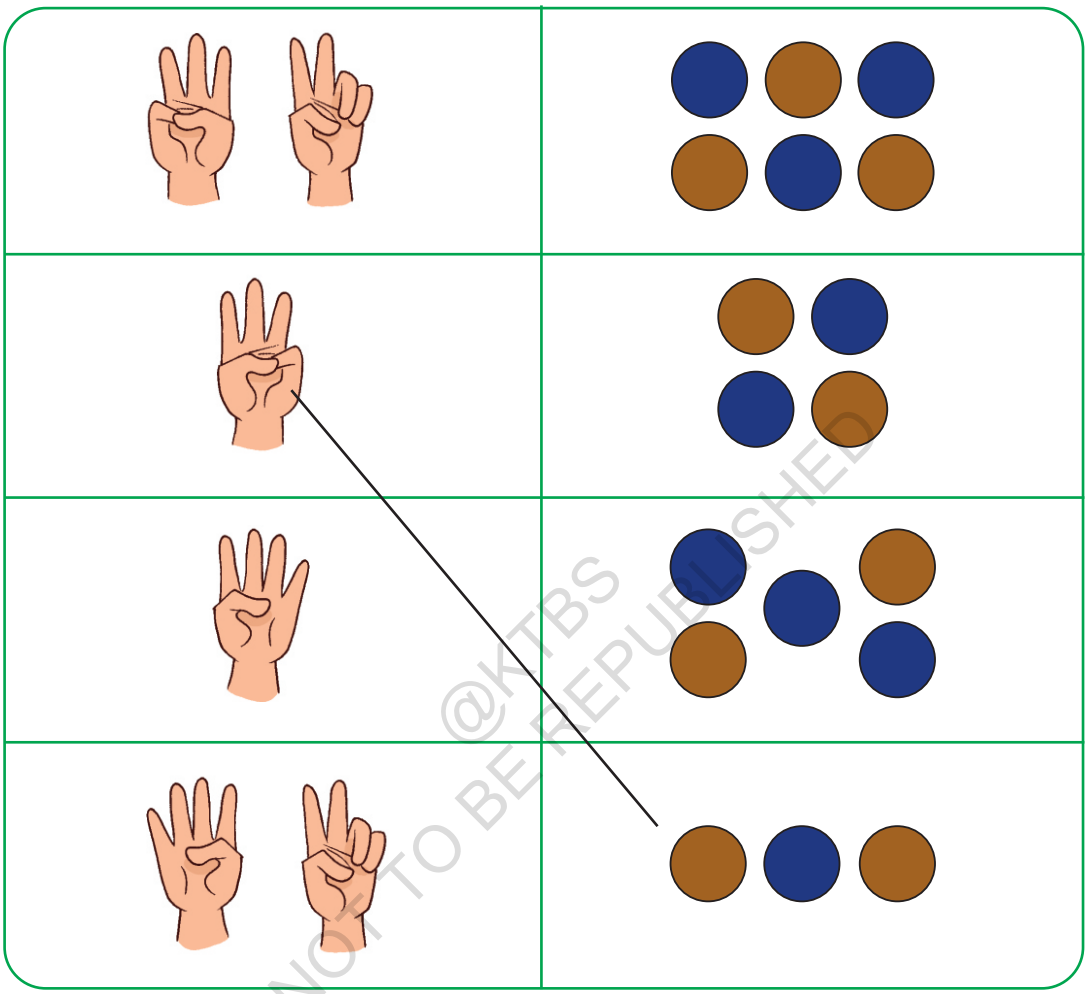

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

बोटांची संख्या आणि ठिपक्यांची संख्या यांच्या योग्य जोड्या लावा. (एक उदाहरण तुमच्यासाठी सोडवून दाखविले आहे.)

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

चला खेळूया – बोटांची जादू

तुमच्या मित्राला/मैत्रिणीला 3 बोटे दाखवा. आता तुमच्या मित्राने पण 3 बोटे दाखवायची आहेत, पण वेगळ्या पद्धतीने. जसे की एका हाताची 2 बोटे आणि दुसऱ्या हाताचे 1 बोट. अशाप्रकारे तुम्ही इतर संख्यांसाठी सुद्धा खेळू शकता. किती प्रकारे तुम्ही 4 ही संख्या दोन्ही हात वापरून दाखवू शकता?

चला बाहेर खेळूया.

मुलं एकमेकांचे हात पकडून गोल करून गाणी म्हणत गोल फिरतात), एक मुलगा /मुलगी टाळी वाजवतो/वाजवते आणि 4 म्हणतो/म्हणते सगळी मुले पटकन एकमेकांचे हात पकडून 4 – 4 चे गट करून उभे राहतात ज्या मुलांना 4 चे गट करता आले नाहीत ती मुले गटातील मुलांची संख्या योग्य आहे की नाही ते मोजतीला अशाप्रकारे मुले हाच खेळ 9 पर्यंतच्या वेगवेगळ्या संख्या म्हणून खेळतील.

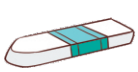
चित्रकलेचा दिवस

एकता दिनाच्या (31 ऑक्टोबर) निमित्ताने मुलांसाठी एक चित्रकला स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले आहे. प्रत्येक मुलाला वेगळी वस्तू देऊन चित्र काढण्यास सांगावे.

त्यांच्याकडे पुरेसे साहित्य आहे की नाही हे जाणून घेण्यात त्यांना मदत करा.

अधिक किंवा कमी किंवा समान ✓ वर खूण करा.

वस्तू	मुलांच्या संख्येपेक्षा जास्त	मुलांच्या संख्येपेक्षा कमी	मुलांच्या संख्येएवढेच
			
			
			
			
			

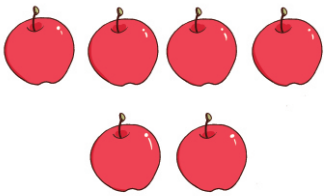
© NCTB NOT TO BE REPUBLISHED

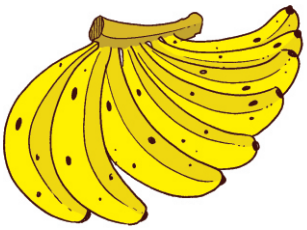
उपलब्ध साधन साहित्यात कोणत्या गोष्टी कमी आहेत, कोणत्या गोष्टी जास्त आहेत, कोणत्या गोष्टी समान आहेत. हे मुले कसे ठरवितात याबद्दल मुलांशी बोला. तसेच जेव्हा मुले जास्त आणि वस्तू कमी असतील तेव्हा त्या आपापसात वाटून घेऊन किंवा एकच वस्तू दोन तीन जणांनी आलटून, पालटून कशी वापरावी याबद्दलही मुलांना सांगा. त्याचबरोबर एकता दिनाचे महत्त्वसुद्धा मुलांना सांगा.

चला करूया.

अ. जास्त वस्तू असलेल्या चित्रापुढे ✓ हे चिन्ह करा.

ब. कमी वस्तू असलेल्या चित्रापुढे ✓ हे चिन्ह करा.

क. कमी वस्तू असलेल्या चित्रापुढे ✓ हे चिन्ह करा.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

चला खेळूया – बोटांची जादू

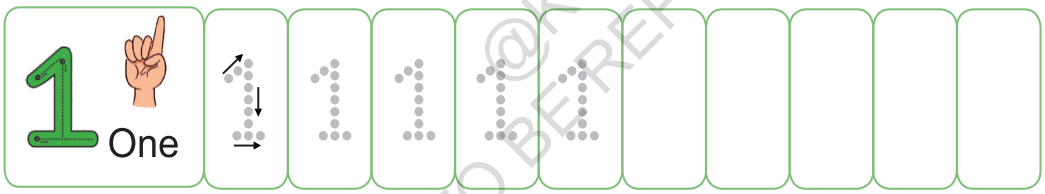
अ. तुमच्या मित्रांसोबत बोटांच्या जादूचा खेळ खेळा. तुमच्या मित्राला तुम्ही तुमच्या हाताची कांही बोटे, उदाहरणार्थ, 4 बोटे दाखवा. तुमच्या मित्राने तुम्हाला 4 पेक्षा कमी बोटे दाखवायची आहेत.

ब. आता तुमच्या मित्राला 4 पेक्षा जास्त बोटे दाखवायला सांगा. ही जास्तीची बोटे वेगवेगळ्या प्रकारे दाखवायला सांगा. जसेः एका हाताची 2 आणि दुसऱ्या हाताची 2 बोटे त्याचप्रमाणे त्याला 4 पेक्षा कमी बोटेपण वेगवगळ्या प्रकारे दाखवायला सांगा.

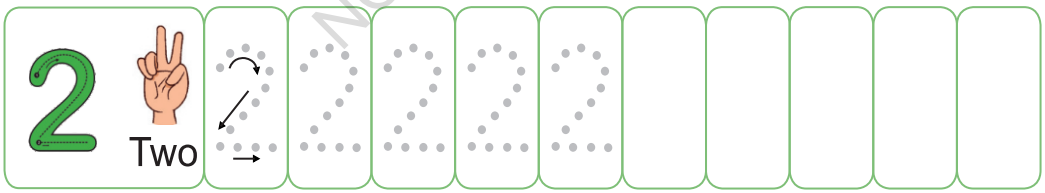

सोबतचे चित्र पहा आणि दिलेल्या सूचनांप्रमाणे कृती करा.

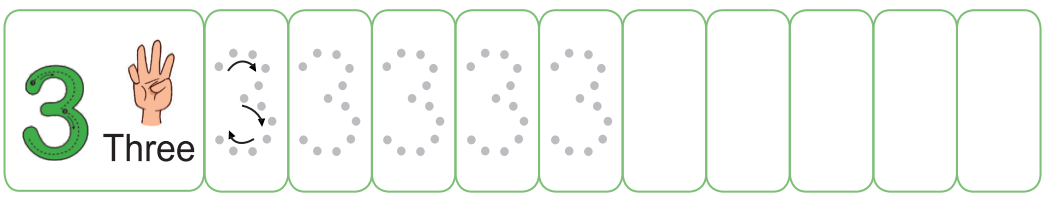
अ. चित्रात जी गोष्ट संख्येने **एक** आहे त्याभोवती △ काढा आणि त्याच्या खाली 1 लिहा.

ब. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **दोन** आहेत त्याभोवती ◯ काढा आणि त्याच्या खाली 2 लिहा.

क. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **तीन** आहेत त्याभोवती ▭ काढा आणि त्याच्या खाली 3 लिहा.

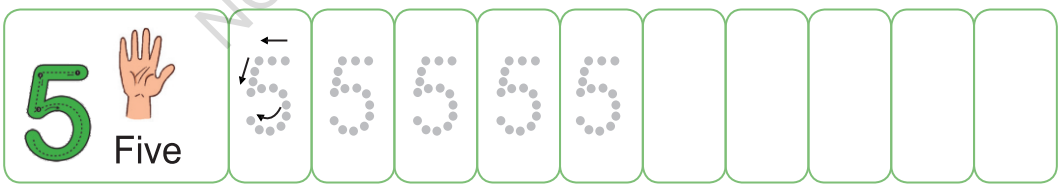
NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

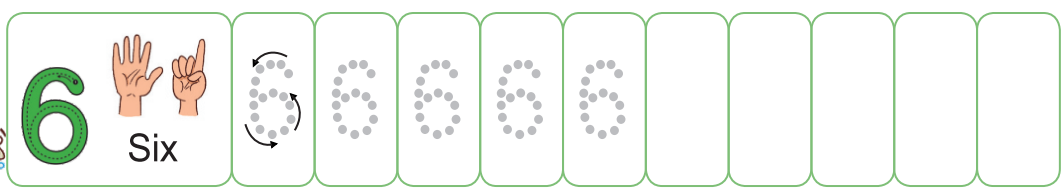
ड. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **चार** आहे त्याभोवती △ काढा आणि त्याच्या खाली 4 लिहा.

इ. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **पाच** आहेत त्याभोवती ○ काढा आणि त्याच्या खाली 5 लिहा.

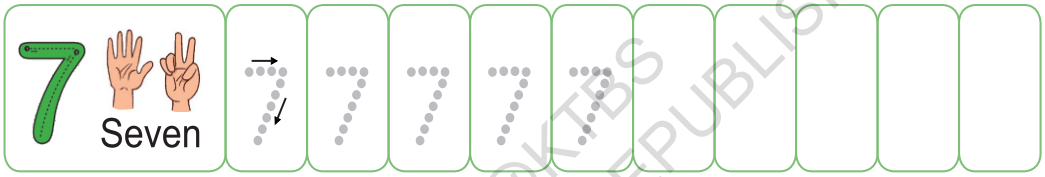
फ. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **सहा** आहेत त्याभोवती □ काढा आणि त्याच्या खाली 6 लिहा.

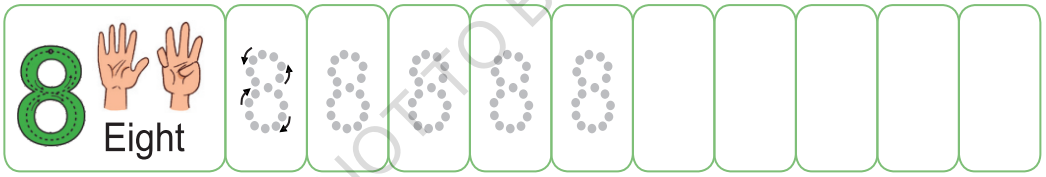
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

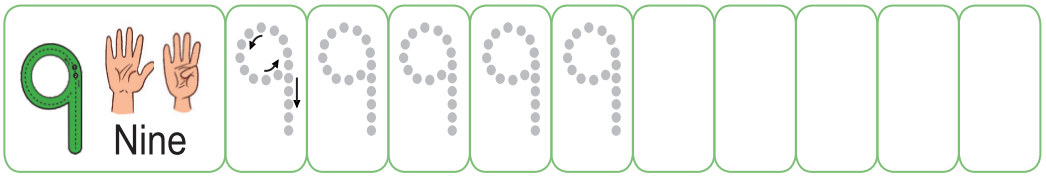
ग. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **सात** आहेत. त्याभोवती △ काढा आणि त्याच्या खाली 7 लिहा.

ह. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **आठ** आहेत त्याभोवती ◯ काढा आणि त्याच्या खाली 8 लिहा.

ज. चित्रात ज्या गोष्टी संख्येने **नऊ** आहेत त्याभोवती ▭ काढा आणि त्याच्या खाली 9 लिहा.

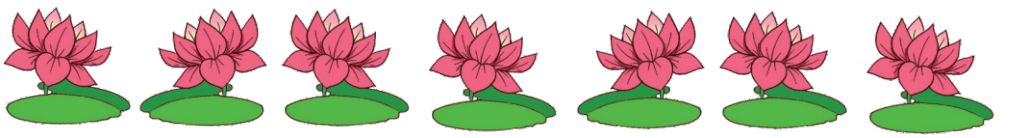
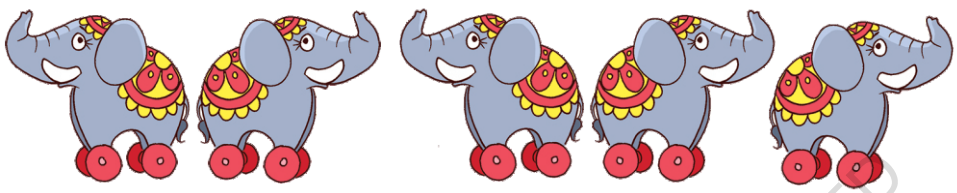

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

वस्तू मोजायला आणि वाळूवर त्या संख्या लिहायला मुलांना प्रोत्साहित करा. एखाद्या मुलाला दुसऱ्या मुलाच्या पाठीवर एखादी संख्या बोटाने लिहायला सांगा आणि दुसऱ्या मुलाला ती ओळखायला सांगा. आपल्याला रोज रात्री आकाशात वरील चित्रातील सात तारे दिसतात त्यांना सप्तर्षी म्हणतात हे देखील आवर्जुन सांगा.

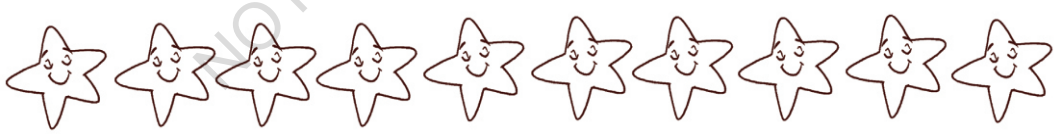

मोजा आणि जोड्या जुळवा.

	3
	7
	5

मोजा आणि रंगवा.

अ. 8 तारे रंगवा.

ब. 5 फूले रंगवा.

क. 6 चेंडू रंगवा.

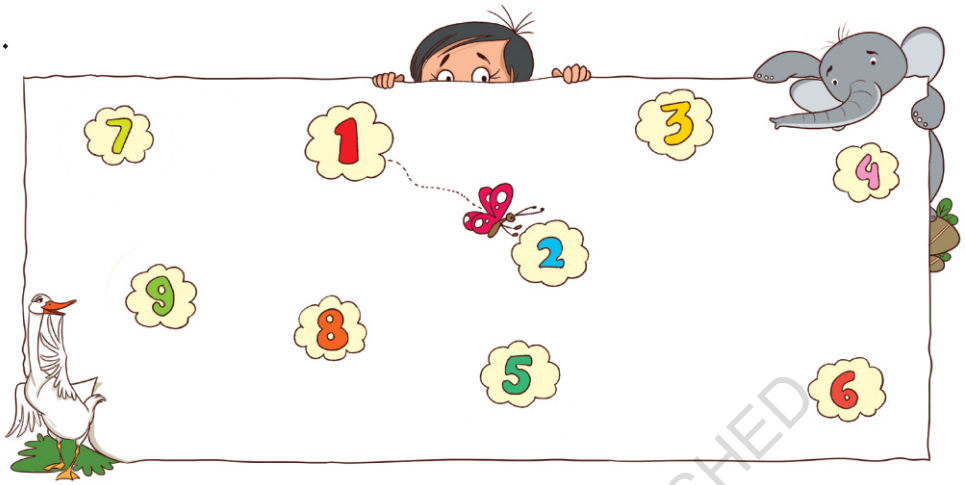

@KISS NOT TO BE REPUBLISHED

संख्या योग्य क्रमाने जोडा.

अ. 1 ते 9 संख्यांना जोडणारा रस्ता काढा. कोणतीही रेषा दुसऱ्या रेषेला छेदणार नाही याची काळजी घ्या.

अ.

ब.

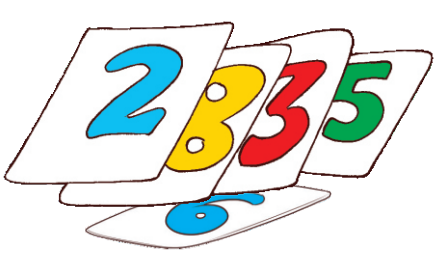
1	3	4
9	2	5
8	7	6

क.

5	6	7
4	3	8
1	2	9

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

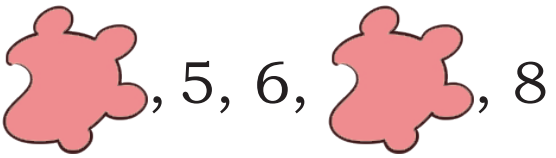
ब. एका मस्तीखोर माकडाने सगळे अंकांचे पत्ते खाली पाडले. ते सगळे पत्ते लहान संख्येपासून ते मोठ्या संख्येपर्यंत योग्य क्रमाने लावा.

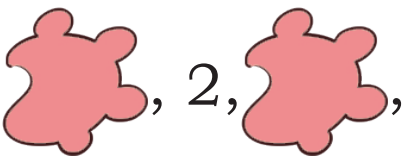

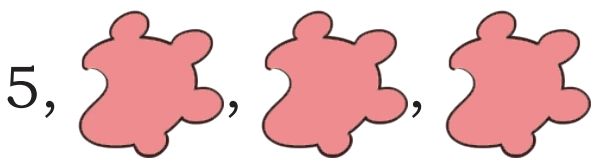

क. एक मांजर कागदावरून चालत गेले. तिच्या पावलांमुळे जे अंक लपले आहेत ते लिहा.

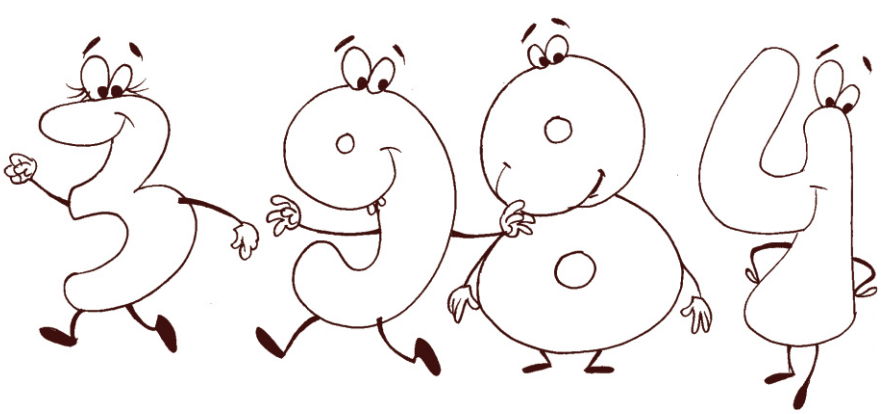

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

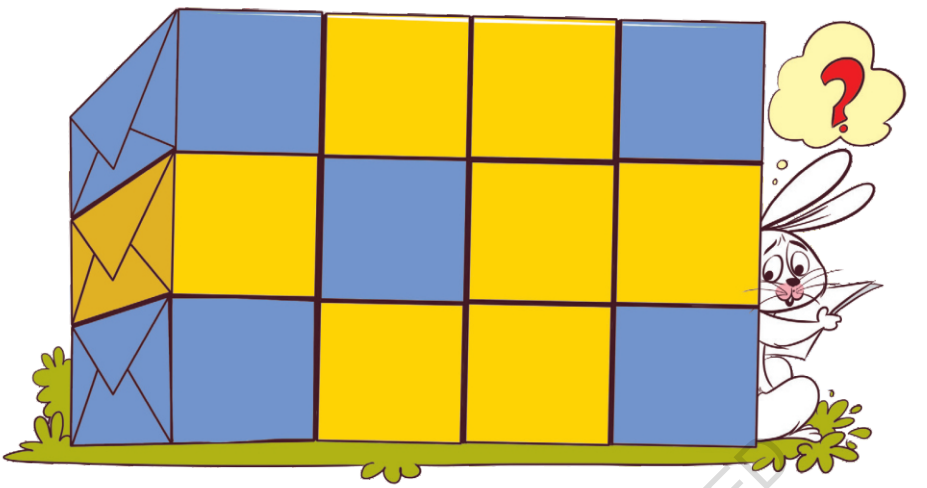
सर्वात मोठी संख्या रंगवा.

अ. चित्रात किती **पिवळे** खोके आहेत ? मोजा आणि संख्या लिहा.

ब. दिलेल्या चित्रात किती जांभळे आहेत ?

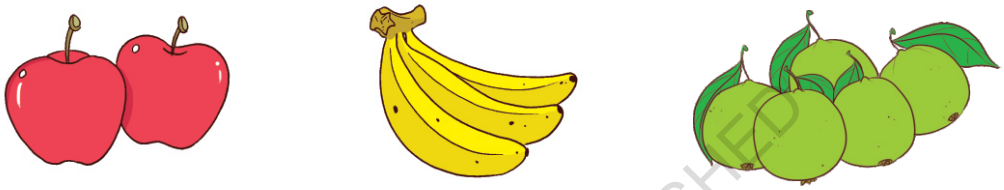
क. चित्रात दिसत असलेल्या मेंढ्यांची संख्या लिहा.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ड. कोणतीही 4 फळे काढा.

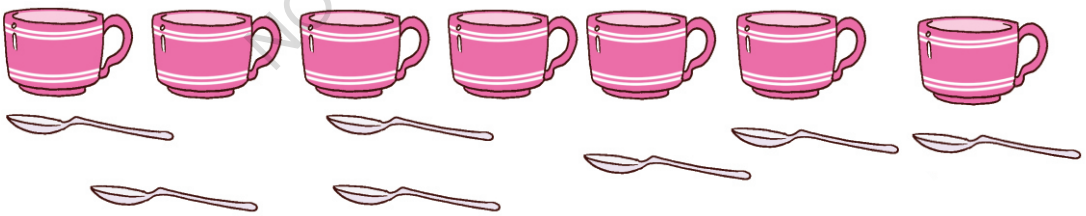
इ. कोणत्या दोन गटात मिळून 8 फळे आहेत ? त्या गटांभोवती गोल काढा.

फ. कोणत्या दोन गटात मिळून 7 छत्र्या आहेत ? त्या गटांभोवती गोल काढा.

ग. कोण संख्येने कमी आहे ? कप की चमचे ? कमी असलेल्या वस्तूंभोवती गोल काढा.

© MTBS NOT TO BE REPUBLISHED

योजना कार्य

मुलांना त्यांचे स्वतःचे 1 ते 9 अंकांचे पत्ते तयार करायला सांगा. वेगवेगळ्या रंगाचे कागद मुले वापरू शकतात. ते पत्त्यांवर तेवढ्याच संख्येची चित्रे काढू शकतात किंवा चिकटवू शकतात.

4 दशक (10) बनवू या

ठिपक्यांचा किडा आणि त्याची नक्षी

तुम्ही ठिपक्यांचा किडा पाहिलाय का कधी ?
त्या किड्याच्या संपूर्ण अंगावर ठिपके असतात.
तुम्ही कधी ते ठिपके किती आहेत हे लक्ष
देऊन पाहिलंय का ?

प्रत्येक किड्याच्या अंगावर किती ठिपके आहेत ती संख्या लिहा.

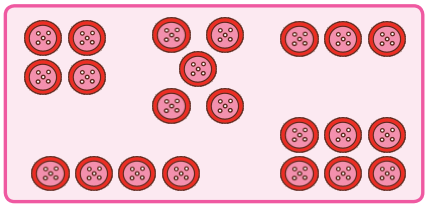

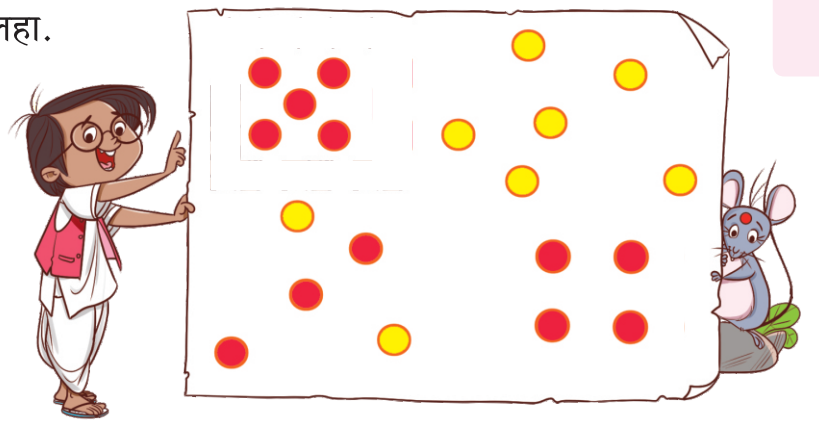

काही वस्तू जसे की – चिंचोके, गोट्या, बटणं, टिकल्या यांचा वापर करून वेगवेगळ्या नक्षी बनवा आणि प्रत्येक नक्षीमधील ठिपक्यांची संख्या मोजा.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

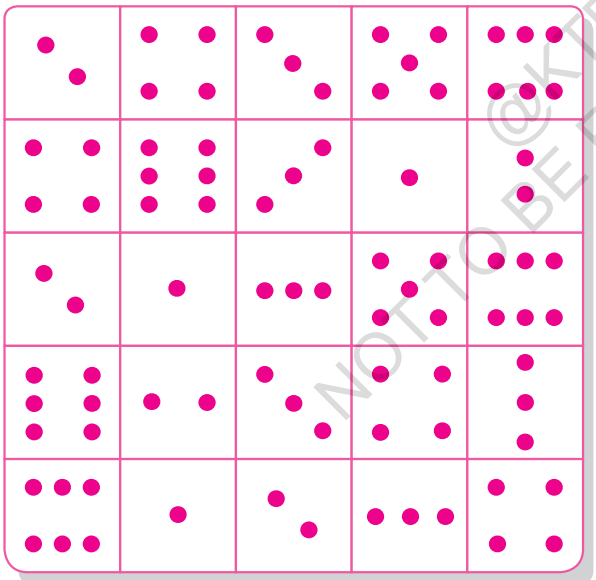
लाल ठिपक्यांमुळे कोणती संख्या तयार झाली आहे ते ओळखा आणि लिहा.

चला खेळूया.

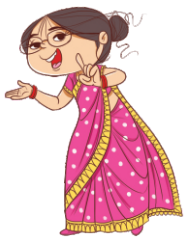
तुमच्या मित्र–मैत्रिणीबरोबर खेळा. फासा फेका आणि त्यावर आलेल्या संख्येएवढे ठिपके असलेल्या खणात रंग भरा.

आपापला रंग निवडा आणि खालील चौकोनात भरा.

माझा रंग

मित्राचा /मैत्रिणीचा रंग

ज्या मुलाचे जास्त रंगीत खण होतील तो विजयी होईल.

ठिपक्यांचे आणि विविध रंगांचे फ्लॅशकार्ड वापरून न मोजता ती संख्या ओळखण्यासाठी मुलांना मदत करा. वेगवेगळ्या नक्षींचे आणि आकाराचे 1 ते 9 संख्यांचे ठिपक्यांचे पत्ते (कार्ड) तयार करा. याला subitization म्हणजेच संख्यात्मक भेदभावाची शक्ती (सामर्थ्य) म्हणतात.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

तुटती बटणे

गोला माकडाने आपला चार बटणे असलेला आवडता सदरा घातला आणि तो केळीच्या बागेत पोहोचला. त्याला केळी खूपच आवडत होती. म्हणून त्याने खूप सारी केळी खाल्ली. विचार करा, खूप केळी खाल्ल्यामुळे काय झाले असेल?

त्याच्या सदऱ्याचे एक बटण तुटले, परंतु त्याने केळी खाणे न सोडल्याने त्याच्या सदऱ्याची एक एक बटणे तुटू लागली.

चार

बटणे

तीन

बटणे

दोन

बटणे

एक

बटणे

शून्य

0 बटण

शेवटी माकडाच्या सदऱ्यावर किती बटणे उरली असतील यावर चर्चा करा. मुलांना आपल्या आसपास असणाऱ्या अशा वस्तूंची नावे सांगायला सांगा, ज्यांची संख्या शून्य आहे. मुलांना हे समजावयाला मदत करा. की शून्य सुद्धा एक, दोन, तीन आणि अन्य संख्यासारखीच एक संख्या आहे. मुलाशी संतुलित आहाराचे लाभ आणि आवश्यकतेपेक्षा अधिक खाण्याचे दुष्परिणाम याविषयी चर्चा करा.

© NCERT NOT TO BE REPUBLISHED

झाडाच्या फांदीवर बसलेल्या पक्ष्यांची संख्या लिहा.

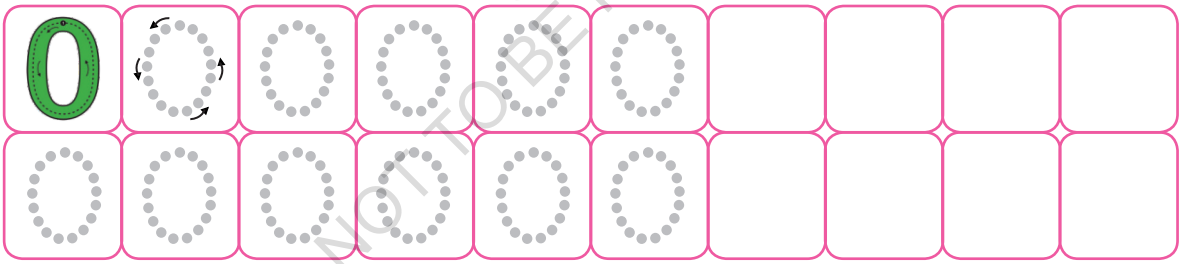

शून्य लिहा.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

विचार करा आणि सांगा

अ. तुम्हाला रात्री किती सूर्य दिसतात ?

ब. तुम्हाला दुपारी आकाशात किती चंद्र दिसतात ?

विशिष्ट वस्तूंचा वापर करून शून्य ही संकल्पना एक एक वस्तू कमी करत शिकवा. अशा प्रसंगांवर चर्चा करा. जिथे कोणती वस्तू नसेल म्हणजे शून्य (काहीच नसणे म्हणजे शून्य) असे समजवा. जसे – वर्गात शून्य बस आहेत. मुलांना 5 पासून उलटे मोजत 0 पर्यंत यायला सांगा आणि नंतर 9 ते 0 पर्यंत उलट मोजत येण्यासाठी प्रोत्साहित करा.

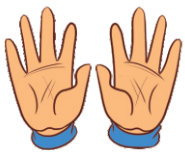
दहावा वाढदिवस

आज आस्थाचा दहावा वाढदिवस. तिच्या बाबांनी तिच्यासाठी हलवा केला आहे. ती आपल्या मित्र–मैत्रिणींबरोबर वाढदिवस साजरा करीत आहे.

मी 9 वर्षांची आहे आणि आता 1 वर्षांनी मी 10 वर्षांची होईन. म्हणून, 9 आणि 1 मिळून 10 होतात.

तिने आपल्या वाढदिवसाला ☐ दिवे पेटविले.

वस्तूंची संख्या मोजा आणि ती संख्या लिहा.

☐ मोती

☐ लाडू

☐ रंग

☐ केळी

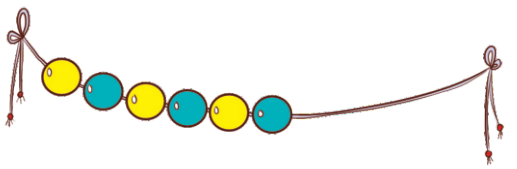
☐ पाने

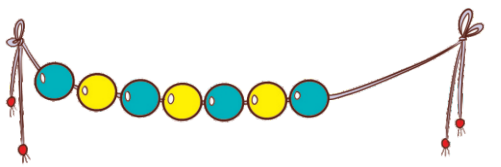
चला करू या.

मोजा आणि दहा रंगीत मोत्यांच्या माळा बनवा.

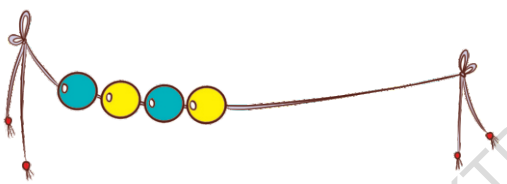
क.

ख.

ग.

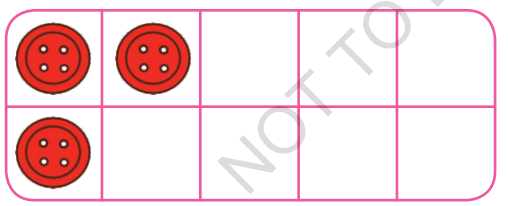
घ.

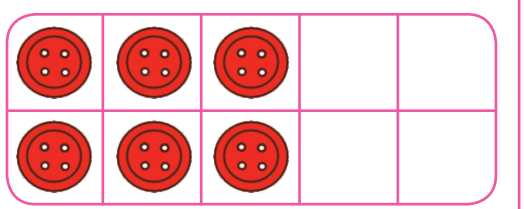
©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

बटणांचे चित्र काढून दहा बटणांची चौकट (फ्रेम) तयार करा.

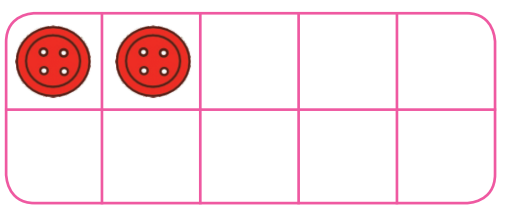
क.

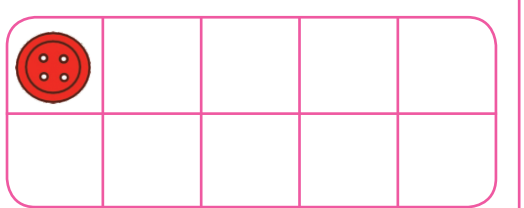
ख.

ग.

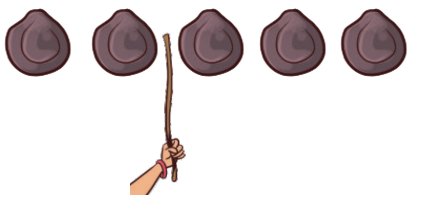
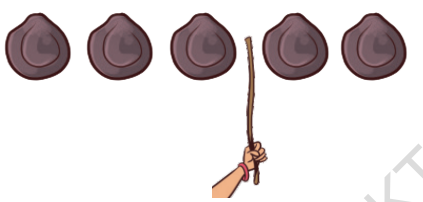

घ.

मजेदार पाच आणि दहा

पुढील नमुन्यांचे निरीक्षण करून मध्ये असलेल्या काठी मुळे जे दोन भाग झाले आहेत त्यातील संख्यांच्या जोड्या मोजा.

	1 आणि 4
	___ आणि ___
	___ आणि ___
	___ आणि ___
	___ आणि ___

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

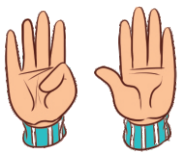
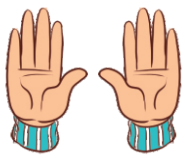
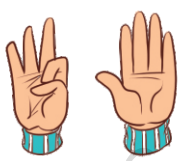
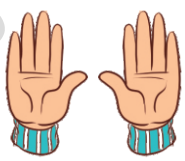
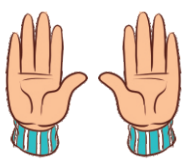
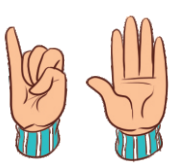
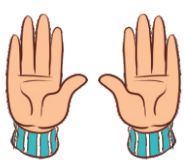
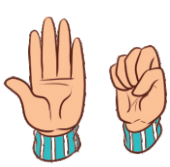
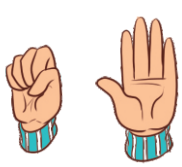
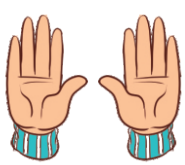
चला खेळूया

तुम्ही 3 बोटे दाखवा. आता तुमच्या मित्राने एकूण 5 होतील इतकी बोटे दाखवायची आहेत.

10 च्या जोड्या

चला, आपल्या दोन्ही हातांचा वापर करून बोटांचा खेळ खेळू या. एक मुलगा काही बोटे दाखवेल, त्याने न उघडलेली जेवढी बोटे आहेत तेवढी दुसऱ्या मुलाने दाखवायची आहेत. पुढील नमुना पाहून संख्यांच्या जोड्या पुढील तक्त्यात लिहा

		=	
1	9	=	10
		=	
		=	
		=	
		=	
		=	
		=	
		=	
		=	

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

चला, आपण पत्त्यांचा खेळ खेळूया.

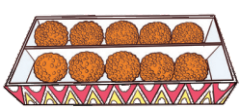
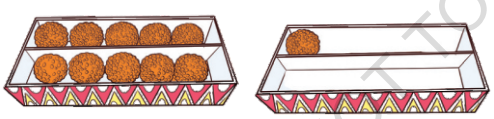
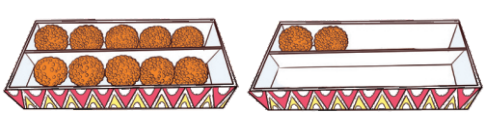
संख्यांचे पत्ते (0 ते 10 चा गट)

पत्त्यांवर लिहिलेली संख्या दिसणार नाही अशा प्रकारे पत्ते ठेवा. पहिला मुलगा एक पत्ता उचलेल आणि अशा प्रकारे ठेवेल की पत्त्यावर लिहिलेली संख्या सर्वांना दिसेल. दुसरा मुलगा दुसरा पत्ता उचलेल आणि पहिल्या पत्त्याप्रमाणेच ठेवेल. आता जर दोन्ही पत्त्यांवरील संख्यांची बेरीज 10 झाली तर दुसरा मुलगा ते दोन्ही पत्ते घेईल. मग पुन्हा पहिल्या मुलाची पाळी येईल.

0 ते 20 पर्यंत मोजणे

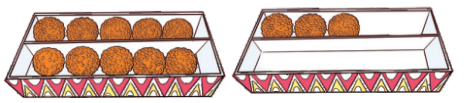
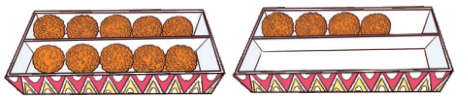
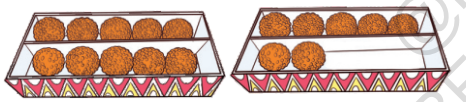
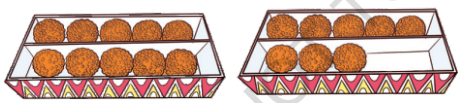
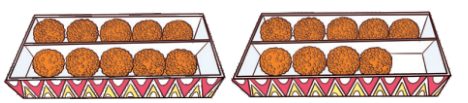
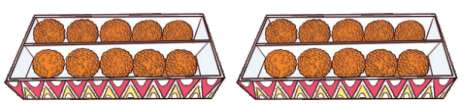
सिमरन नागपूरमधे राहते. ती संत्री भरण्यासाठी आपल्या वडिलांची मदत करत आहे. एका पेटीत दहा संत्री बसू शकतात. चला, संत्र्यांची संख्या मोजूया.

	10	**10** दहा
	10 आणि **1**	**11** अकरा
	10 आणि **2**	**12** बारा

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

मुलांना 10 आणि 5 चे विभाजन समजावे आणि लक्षात रहावे म्हणून चर्चा करा. उदाहरणार्थ– जर 5 चे विभाजन सुरू असेल तर, शिक्षकांनी 2 म्हटले तर विद्यार्थ्यांनी 3 म्हणावे.जर 10 चे विभाजन सुरू असेल तर, जर शिक्षकाने चार म्हटले तर विद्यार्थ्यांनी 6 म्हणावे. आता ही योग्य वेळ आहे की मुलांना दहाच्या पुढे मोजण्यास सांगावे, प्रत्येक संख्या मागील संख्येपेक्षा एकने अधिक होते, या तथ्याकडे मुलांचे लक्ष वेधावे.

	10 आणि 3	13 तेरा
	10 आणि 4	14 चौदा
	10 आणि 5	15 पंधरा
	10 आणि 6	16 सोळा
	10 आणि 7	17 सतरा
	10 आणि 8	18 अठरा
	10 आणि 9	19 एकोणीस
	10 आणि 10	20 वीस

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

11 ते 20 संख्या लिहा.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
			14					19	
						17			
11									20
		13					18		
				15					
	12							19	

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

मुलांना 20 पर्यंतच्या मोजणीसाठी मूर्त वस्तूंचे 10 चे गठ्ठे आणि एककांचा उपयोग करून मदत करा. त्यांना ओंजळभर बटणे अथवा बिया द्या. ज्या जास्तीत जास्त 20 असतील. त्यांना प्रथम संख्या ओळखण्यास सांगा. नंतर समूह करून मोजायला सांगा. त्यांचा तर्क किती बरोबर होता? त्यांच्या तर्कामागील भूमिका सांगायला सांगा.

मोजा आणि लिहा

अ. मोजा आणि उत्तरे लिहा.

ब. दिलेल्या संख्येनुसार 10च्या चौकटीमध्ये रंग भरा.

14

19

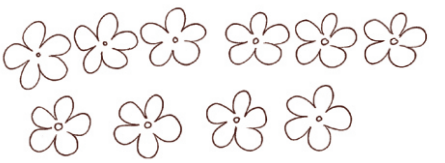
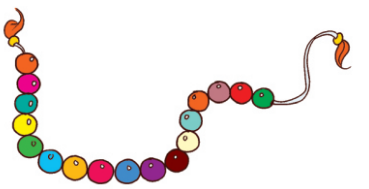
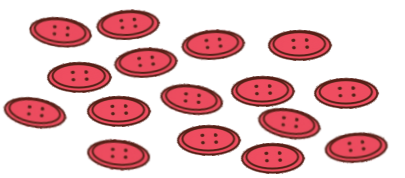
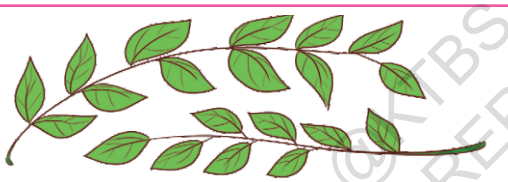
16

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

क. संख्या क्रमाने लिहा.

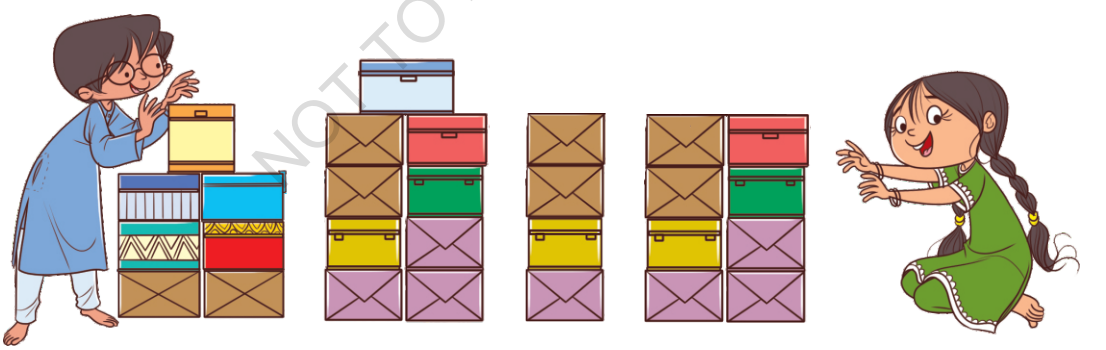
1		3	
8		6	
9			12
	15		
			20

दहाच्या समूहाभोवती वर्तुळ करा आणि जोड्या जुळवाः

	17
	16
	20
	10

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

काही मुलांनी खेळताना मनोरे बनविले.

1. सर्वात उंच मनोऱ्यासमोर ✓ ची खूण करा.
2. कोणत्या मनोऱ्यात सर्वात जास्त ठोकळे लावले आहेत? मनोऱ्यात वापरलेल्या ठोकळ्यांची संख्या लिहा ____
3. कोणत्या मनोऱ्यामध्ये सर्वात कमी ठोकळे लावलेले आहेत? मनोऱ्यात वापरलेल्या ठोकळ्यांची संख्या लिहा. ____

चला करूया

अ. सर्वात लहान संख्येभोवती गोल करा.

अ. 8, 12, 6 ब. 14, 11, 19

ब. सर्वात मोठ्या संख्येभोवती गोल करा.

अ. 16, 19, 11 ब. 11, 17, 9

क. पंजाखाली असलेली संख्या शोधून लिहा.

अ	, 15, 16, , 18
ब	, 12, , 14, 15
क	15, , , , 19
ड	13, , 15, ,

© BKTBS NOT TO BE REPUBLISHED

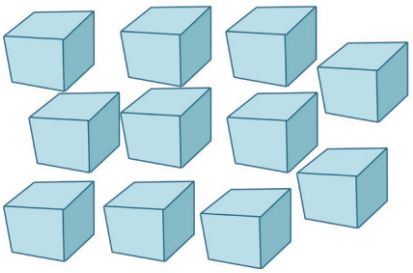
ड. संख्या उतरत्या क्रमाने लिहा.

11, 3, 16, 20, 13, 9

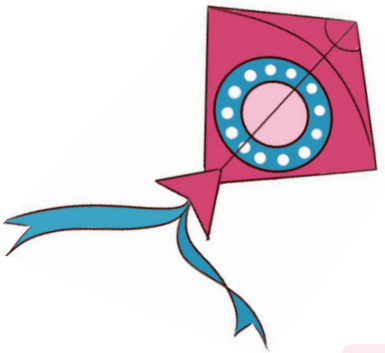
मुलांना स्वतः हून सर्वात मोठी संख्या कोणती आहे हे. शोधू द्या. त्यांना विचारा की त्यांनी असा निर्णय का घेतला? मुलांना हे कळू द्या की 11 मध्ये 4 मिळविल्यानंतर 15 होतात. म्हणून 15 ही मोठी संख्या अशाच प्रकार वीस पर्यंत संख्यांच्या बाबतीत करा.

इ. चला, मोजू आणि लिहू.

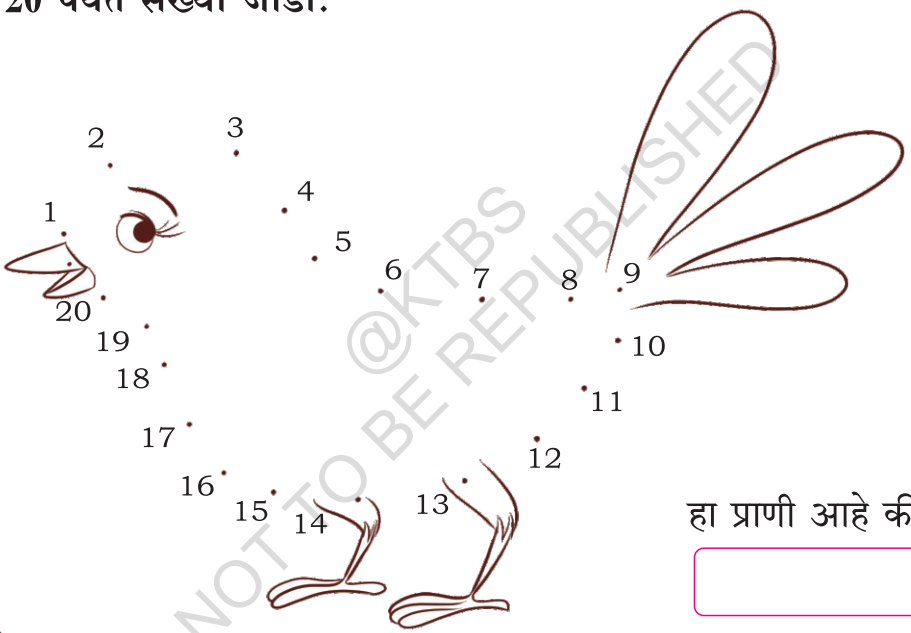

1. ठोकळ्यांची संख्या

2. पांढऱ्या बिंदूंची संख्या

फ. 1 ते 20 पर्यंत संख्या जोडा.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

हा प्राणी आहे की पक्षी ?

योजना कार्य

अ. तुमच्या आसपास दहाच्या समूहामध्ये असणाऱ्या वस्तू शोधा. उदा. टिकल्यांच्या पाकिटातील दहा टिकल्यांचा समूह.

ब. टाकाऊ गोष्टी, जुन्या वस्तूंचा वापर करून 10 ते 20 पर्यंतच्या संख्यांचे पत्ते (कार्ड) बनवा.

दहापेक्षा जास्त गोष्टी असलेल्या समूहातून दहा-दहा चे समूह मोजण्यास मुलांना प्रोत्साहित करा.

5 किती ?

Q8DZJ7

आजोबांबरोबर फेरफटका !

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

मुलांना चित्र पाहू द्या आणि बागेत ती काय करताहेत त्याबद्दल त्याना बोलू द्या. बागेत आणखी किती जण आहेत याबद्दलही त्यांना चर्चा करू द्या. उदाहरणार्थ – पहिल्या चित्रात किती मुले खेळत आहेत आणि त्यांच्याबरोबर आणखी किती जण आहेत? आजी –आजोबांचा मान राखणे व त्यांच्या संगतीत वेळ घालवण्याचे महत्त्व याबद्दलही मुलांना परस्परांशी चर्चा करून द्या.

एकूण किती सांगा? गाळलेल्या जागा भरा.

4 मुले आणि 2 मुले मिळून _____ मुले होतात. 4 + 2 = ☐

3 भोवरे आणि 1 भोवरा मिळून भोवरे _____ होतात. 3 + 1 = ☐

3 मुंग्या आणि 2 मुंग्या मिळून _____ मुंग्या होतात. 3 + 2 = ☐

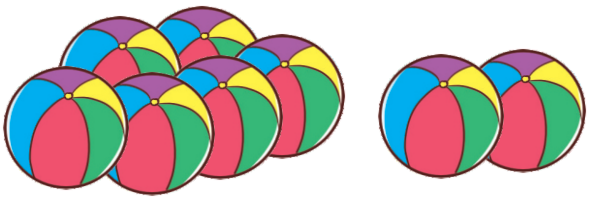
4 पेन्सिली आणि 3 पेन्सिली मिळून पेन्सिली _____ होतात. 4 + 3 = ☐

NOT TO BE @KTBS REPUBLISHED

मुलांना ठोस वस्तू जसे – बाटल्यांची झाकणे, काड्या, दगड देऊन बेरजा करण्यासाठी पुरेशी संधी द्या. मुलांना दोन गटांतील वस्तू एकत्र करून एकूण वस्तूंची संख्या काढणे आणि वस्तूंच्या विद्यमान गटामध्ये अधिक वस्तू मिळवून (वृद्धी) एकूण वस्तूची संख्या काढणे यांसाठी प्रोत्साहित करा. दोन्ही प्रकारच्या प्रश्नांचा मुलांचा सराव घ्या.

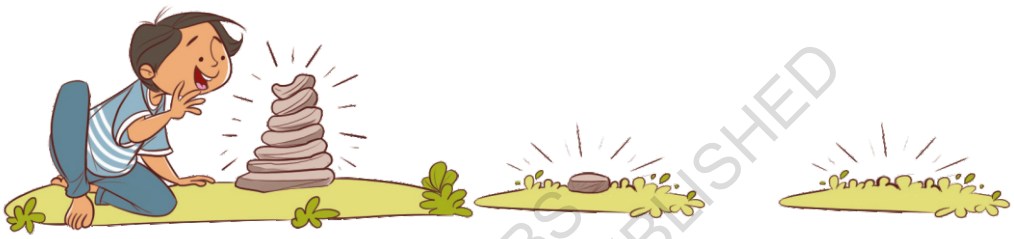

बेरीज करून रिकाम्या जागी एकूण वस्तूंचे चित्र काढा.

_____

6 चेंडू आणि 2 चेंडू मिळून _____ चेंडू होतात. 6 + 2 = ☐

7 + 1 = ☐

@KTRS NOT TO BE REPUBLISHED

चला मोजून पाहू.

अ. तुमच्या आई आणि बाबांना एकूण किती भाऊ आणि बहिणी आहेत?

ब. तुमच्या आणि तुमच्या मित्राच्या कुटुंबात एकूण किती सदस्य आहेत?

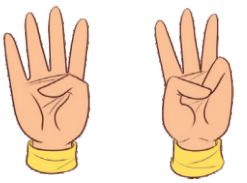
क. तुमच्या दोन्ही हात आणि पायांना मिळून किती बोटे आहेत?

ड. तुम्ही तुमच्या बोटांवर एकूण किती अंक मोजू शकता?

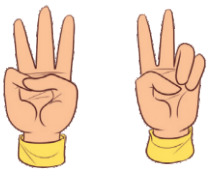
मुलांना बेरजेसंबंधी वाक्ये समजून घेण्यासाठी आणि मोठ्याने बोलण्यासाठी प्रोत्साहीत करा. उदाहरणार्थ, 4 मुले आणि 2 मुले मिळून 6 मुले होतात. प्रतीके वापरण्यापूर्वी मुलांना 'मिळवणे', 'एकूण' इत्यादी शब्दसंग्रह विकसित करण्यासाठी ठोस सामग्री आणि बोलीभाषेसह सुरूवात करा 'मिळवणे' हा शब्द बेरीज (+) आणि 'बरोबर' हा शब्द (=) च्या चिन्हासह जोडा.

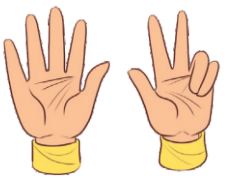
बोटांची एकूण संख्या मोजा आणि लिहा.

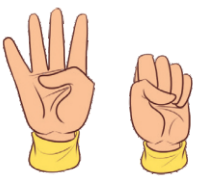
4 + 3 =

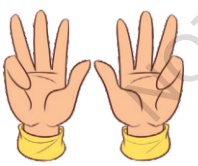
3 + 2 =

5 + 3 =

4 + 0 =

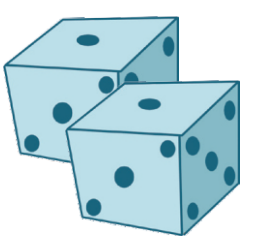
4 + 4 =

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

चला खेळूया– फासे वापरुन बेरीज करू या!

तुमच्या मित्राबरोबर दोन फासे घेऊन खेळा. दोन्ही फासे एकत्र फेका आणि दोन्ही फास्यांवर एकूण ठिपक्यांची संख्या मोजा. आता तुमच्या मित्राला दोन्ही फासे एकत्र फेकायला सांगा आणि दोन्ही फास्यांवर एकूण ठिपक्यांची संख्या मोजा. कोण जास्त गुण मिळवतात ते शोधा?

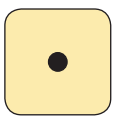
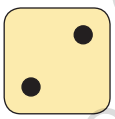
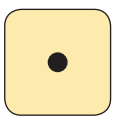
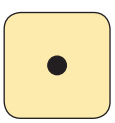
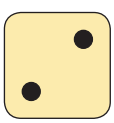
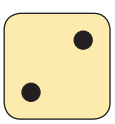
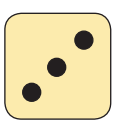
चला करूया

किशोर आणि नित्या सुद्धा हाच खेळ खेळले आणि त्यांनी त्यांचे एकूण गुण लिहिले. त्यांच्या गुणतक्त्यावर (✓) चिन्ह लिहून किशोर किती वेळा जिंकला आणि नित्या किती वेळा जिंकली ते शोधा.

	किशोर	नित्या
अ.	✓	
ब.		
क.		
ड.		
इ.		

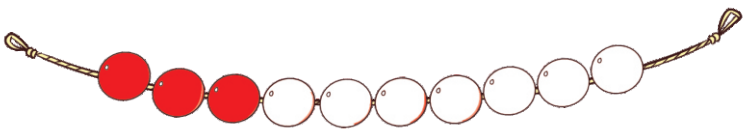
	किशोर	नित्या
अ.	 आणि = 6	 आणि = 5
ब.	 आणि =	 आणि =
क.	 आणि =	 आणि =
ड.	 आणि =	 आणि =
इ.	 आणि =	 आणि =

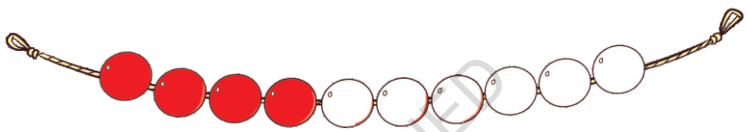
NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

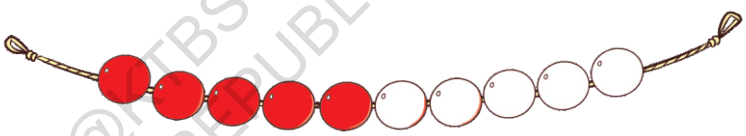

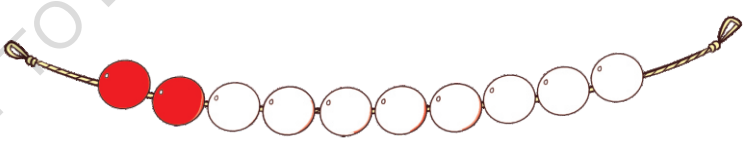
मणी आणि मळा

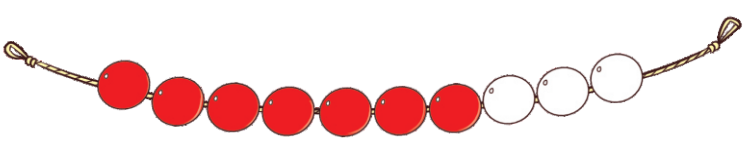
खाली दिलेल्या अंकानुसार माळेमधील मणी रंगवा आणि एकूण रंगीत मण्यांची संख्या मोजा.

अ. 3 + 4 =

ब. 4 + 2 =

क. 5 + 4 =

ड. 2 + 7 =

इ. 7 + 3 =

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

मुलांना मण्यांच्या माळांशी खेळायला प्रोत्साहित करा. बेरजेची प्रक्रिया आणि मुले त्यासाठी वापरत असलेल्या पद्धतीवर चर्चा करा.

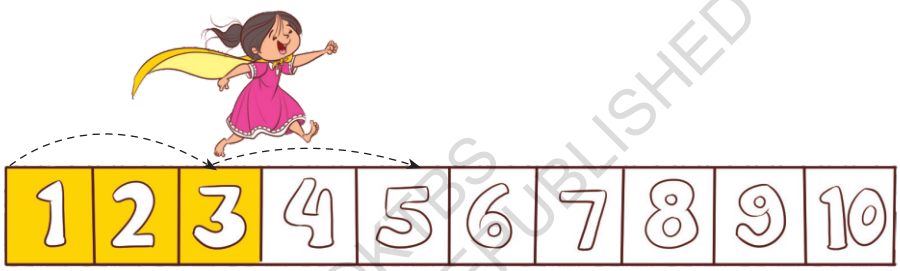

उड्या मारा आणि बेरीज करा.

4 + 2 =

3 + 2 =

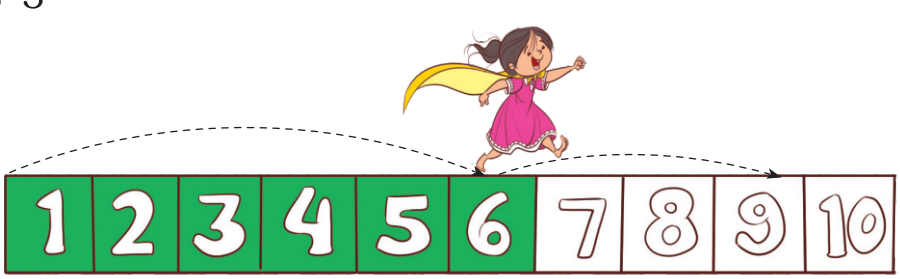

@KIDS NOT TO BE REPUBLISHED

5 + 3 =

6 + 3 =

आपल्या पद्धतीने बेरीज करा.

अब्दुल आणि रिहाना दोन वेगळ्या पद्धतींनी बेरीज करत आहेत.
त्यांना बेरीज करण्यात मदत करा.

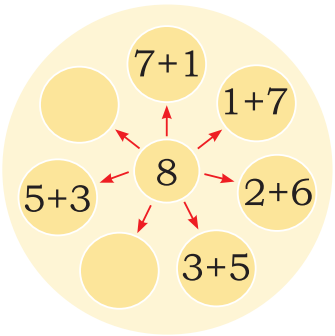
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

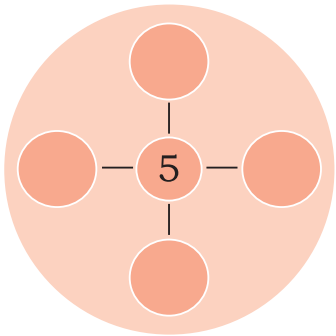
2 + 3 _____	2 + 3 = _____
5 + 1 _____	5 + 1 = _____
3 + 3 _____	3 + 3 = _____
9 + 1 _____	9 + 1 = _____

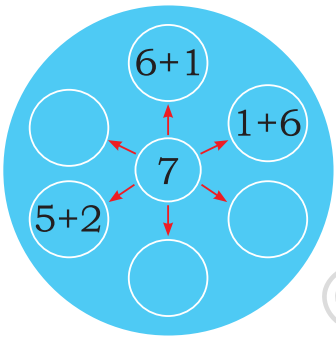

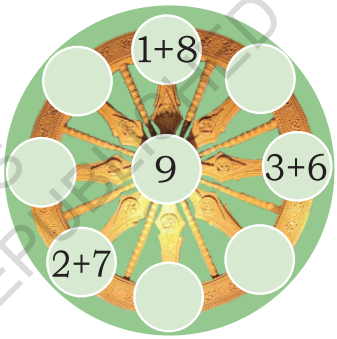
चला करूया.

क. रिकाम्या जागी संख्या जोडी लिहा.

कोणार्क सूर्य रथाचे चाक

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ख. बेरीज करा आणि जोड्या जुळवा.

1 + 4	5	4 + 2
6 + 3	6	3 + 4
5 + 2	7	3 + 2
0 + 6	9	5 + 4

प्रकल्प कार्य

0 ते 9 पर्यंतचे दहा अंक पत्ते घ्या.

बाजूला दाखविल्याप्रमाणे पत्ते अशाप्रकारे मांडा की त्यांची बेरीज 9 येईल.

हे करण्याचे अनेक मार्ग असू शकतात. तुम्ही हे किती प्रकारे करू शकता ?

☐ + ☐ = 9

☐ + ☐ + ☐ = 9

☐ + ☐ = 9

बेरजेची गोष्ट

अ. राघवकडे 4 शंख आहेत आणि सरिताकडे 5 शंख आहेत. दोघांकडे एकूण किती शंख आहेत?

ब. मीनाक्षीकडे 3 गोट्या आहेत आणि रणजीतकडे 6 गोट्या आहेत. दोघांकडे एकूण किती गोट्या आहेत?

क. एका पोत्यात 3 नारळ आहेत दुसऱ्या पोत्यात 4 नारळ आहेत एकूण किती नारळ आहेत?

तुमच्या दप्तरात काय आहे ते पाहूया?

अ. माझ्या दप्तरात _____ पुस्तके आहेत आणि माझ्या मित्राच्या दप्तरात _____ पुस्तके आहेत. आमच्या दोघांच्या दप्तरात एकूण _____ पुस्तके आहेत.

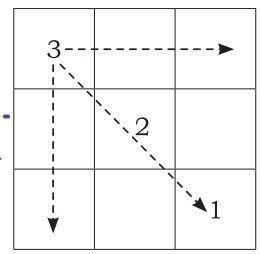
ब. माझ्याकडे _____ पेन्सिली आहेत आणि माझ्या मित्राकडे _____ पेन्सिली आहेत. आमच्याकडे एकूण _____ पेन्सिली आहेत.

क. माझ्याकडे _____ वह्या आहेत आणि माझ्या मित्राकडे _____ वह्या आहेत. आमच्याकडे एकूण _____ वह्या आहेत.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

विचार करून सोडवा.

दिलेल्या तक्त्यामध्ये 1, 2 आणि 3 संख्या अशा प्रकारे लिहा की प्रत्येक वेळी बेरीज 6 च येईल.

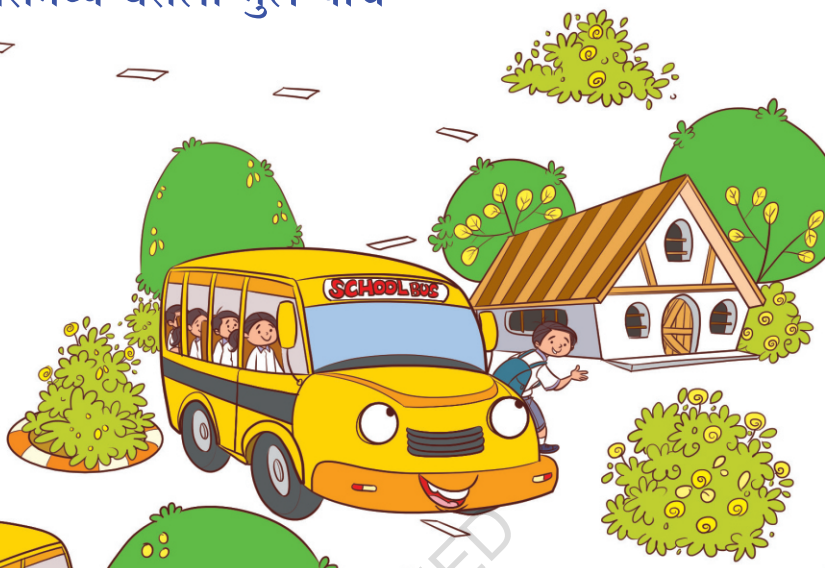
हा उपक्रम मुलांच्या जोड्यामध्ये घेता येऊ शकतो. मुले त्यांची पुस्तके आणि पेन्सिली बाहेर काढून मोजून सांगतील की एकूण किती आहेत. मुलांना स्वत: प्रश्न तयार करण्यास आणि सोडवण्यास प्रोत्साहित करा. तसेच मागील पानावर दिलेल्या चक्रावर (कोणार्क, ओडिशा येथील जगातील सर्वात जुन्या सूर्य मंदिराबद्दल) वर्गात चर्चा करा.

बसमध्ये बसली मुले पाच

बसमध्ये बसली मुले **पाच**
बसल्या बसल्या करती नाच
एक उतरला घरापाशी
हातात मोती, माळा, हार,
बसमध्ये आता मुले **चार.**

बसमध्ये बसली मुले **चार**
झाडांवर त्यांचा जीव फार
एक उतरला झाडापाशी
आमची मुले किती लीन,
बसमध्ये आता मुले **तीन**

बसमध्ये बसली मुले **तीन**
आमची मुले किती लीन,
एक उतरला घरापाशी
घरी पळत गेला कोण,
बसमध्ये आता मुले **दोन.**

© KIRS
NOT TO BE REPUBLISHED

बसमध्ये बसली मुले **दोन**
बघा दंगा करतंय कोण
एक उतरला घरापाशी
हातात घेऊन बसला केक,
बसमध्ये उरला केवळ **एक**.

बसमध्ये बसला मुलगा **एक**,
हातात त्याच्या होता केक
एक उतरला घरापाशी
आजी होती तिथे उभी,
बसमध्ये आता कोणीच नाही
मज्जा आली ढम्मक ढम,
उद्याला पुन्हा भेटू आपण

© KBS NOT TO BE REPUBLISHED

या चर्चा करूया.

अ. बसमध्ये सुरुवातीला किती मुले होती?
ब. पहिल्या थांब्यावर बसमधून किती मुले उतरली?
क. पहिल्या थांब्यानंतर बसमध्ये किती मुले उरली?
ड. दुसऱ्या थांब्यानंतर बसमध्ये किती मुले उरली?
तिसऱ्या, चौथ्या आणि पाचव्या थांब्यांसाठी देखील याचे उत्तर द्या...
इ. शेवटी बसमध्ये किती मुले उरली?

प्रकल्प कार्य

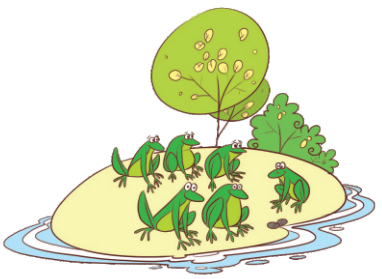
तुमच्या घरी किती लोक आहेत? त्यांतील किती जण शाळेत जातात? किती जण कामासाठी बाहेर जातात? किती जण घरी राहून काम करतात?

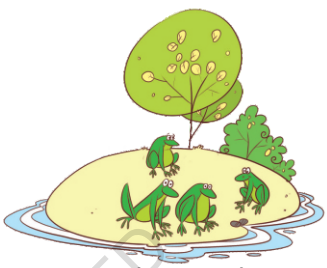
चला करूया

किती उरले ?

i. मोकळ्या जागा भरा.

6 बेडूक दोघांनी पाण्यात उडी मारली उरले ____ बेडूक

6 – 2 = _____

ii.

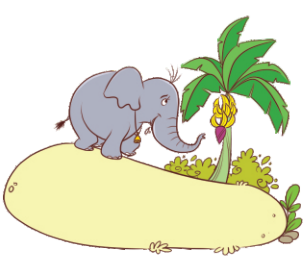

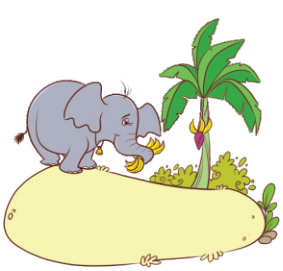

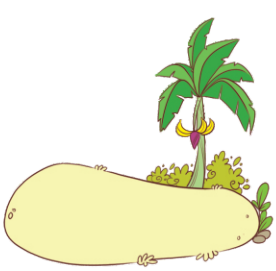
7 फुगे _____ उडून गेले 5 फुगे उरले

7 – 2 = _____

iii.

9 केळी 6 तोडून नेली उरली _____ केळी

9 – 6 = _____

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ब. वजाबाकी करा आणि चित्रेही काढा.

i.

_____ कुंड्या

_____ कुंडी फुटली

उरल्या _____ कुंड्या

3 – _____ = _____

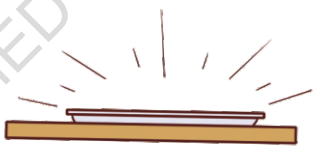
ii.

7 लाडू

4 लाडू खाल्ले

राहिले _____लाडू

7 – 4 = _____

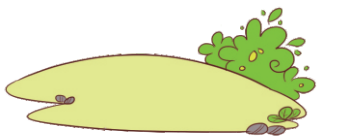
iii.

7 चेंडू

_____ चेंडू मुलांनी घेतले

उरले _____चेंडू

7 – _____ = _____

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

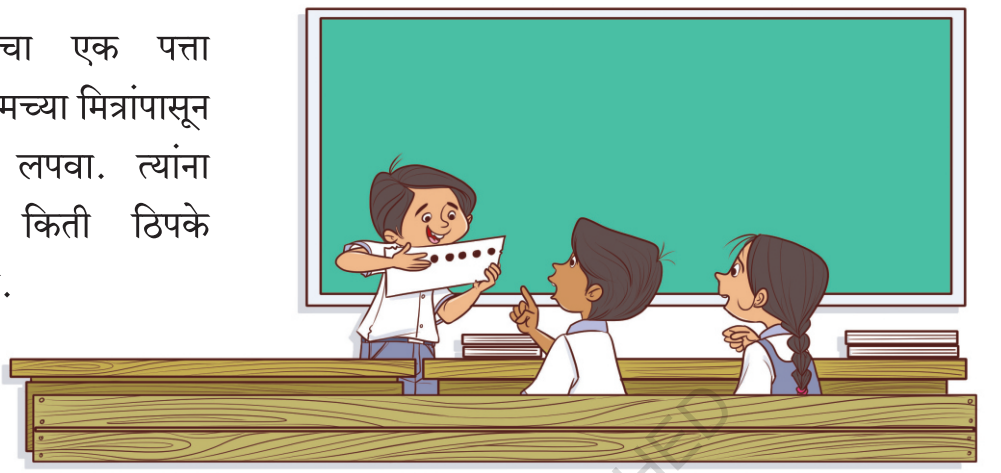
क. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

1. मनीषाकडे 9 केळी आहेत. तिने 3 खाल्ली. तिच्याकडे किती केळी शिल्लक आहेत?

2. एका झाडावर 8 फुलपांखरे आहेत. 5 फुलपांखरे उडून गेली. आता किती फुलपांखरे राहिली?

चला करूया!

दहा ठिपक्यांचा एक पत्ता बनवा आणि तुमच्या मित्रांपासून काही ठिपके लपवा. त्यांना विचारा की किती ठिपके लपलेले आहेत.

किती ठिपके लपलेले आहेत आणि किती ठिपके दिसत आहेत?

एकूण ठिपके 10	लपलेले ठिपके	दृश्यमान ठिपके
		
		
		
		

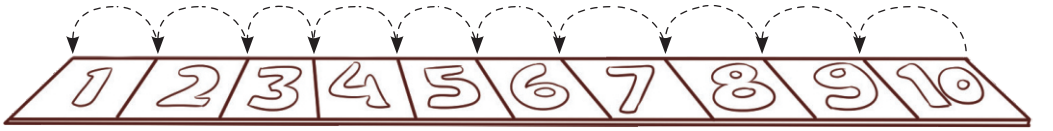
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकल्प कार्य

मुलांना 8 ठिपके असलेली एक चौकट बनवायला सांगा. आता आपल्या भाऊ बहीण/मित्रापासून काही ठिपके लपवा आणि किती ठिपके लपलेले आहेत आणि किती दृश्यमान आहेत हे त्यांना विचारा. मुलांचे लक्ष ठिपक्यांच्या पत्त्याकडे वेधून त्यात कांही नमुना दिसतो आहे का हे विचारा. हा उपक्रम इतर संख्यांसाठी देखील घ्या. ठिपके न लपवता हे करणे शक्य आहे का?

संख्यापट्टीवर मागे उडी मारून संख्या सांगा.

अ. 9 वरून 3 पावले मागे उडी मारा.

9 – 3 = 6

ब. 7 वरून 4 पावले मागे उडी मारा.

7 – 4 =

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

तुमच्या पद्धतीने वजाबाकी करा.

अ. 8 – 2 =

ब. 7 – 3 =

क. 9 – 5 =

ड. 6 – 3 =

इ. 5 – 1 =

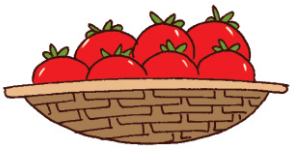
ई. 4 – 2 =

6 भाज्यांचा मळा

रूमी आणि शमी एकमेकांना शेतातून भाजी काढायला मदत करत आहेत. प्रत्येकाकडे एकेक टोपली आहे आणि ते भाज्या काढून टोपल्यांमध्ये ठेवत आहेत. बघूया, दोघांनी किती भाज्या काढल्या.

अ.

रूमीची टोपली

शमीची टोपली

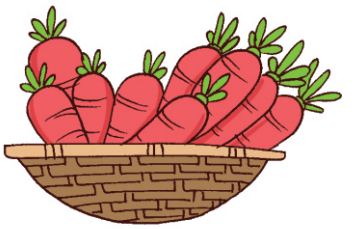

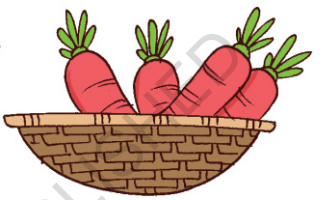
दोघांकडे आहेत

7 टोमॅटो आणि 5 टोमॅटो मिळून 12 टोमॅटो होतात.

7 + 5 = _____

ब.

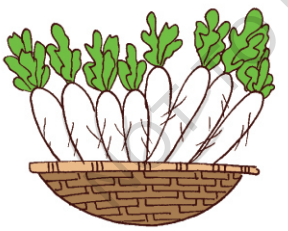

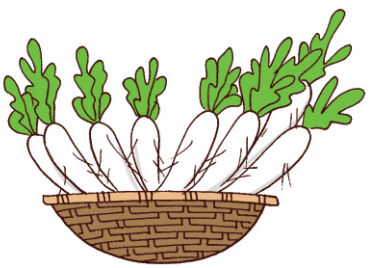
एका टोपलीत 9 गाजरे आणि दुसऱ्या टोपलीत 4 गाजरे आहेत.

9 + 4 = _____

@KTRS
CANNOT BE REPUBLISHED

क.

एका टोपलीत 8 मुळे आणि दुसऱ्या टोपलीत 8 मुळे आहेत.

8 + 8 = _____

प्रकल्प कार्य

तुमच्या घरी, शाळेत किंवा जवळपासच्या ठिकाणी कोणत्याही भाज्यांची रोपे लावा. तुमचे अनुभव तुमच्या मित्रांना आणि कुटुंबियांना सांगा आणि रोपांची काळजी घ्या. तुम्ही कागदावर वाढत्या रोपाची चित्रे काढू किंवा लावू शकता.

मणी आणि माळा

चला खेळूया.

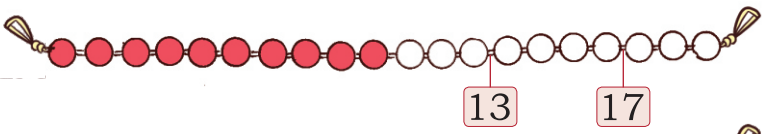

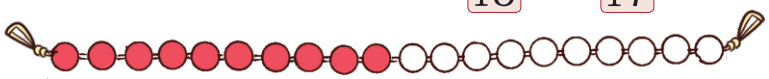
@KISS NOT TO BE REPUBLISHED

हे अंक तुम्ही मोजमणी माळेवर कसे मोजू शकता ते दाखवा?

13 + 4 =

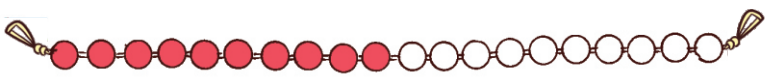
14 + 5 =

6 + 8 =

5 + 7 =

उडी मारा आणि बेरीज करा.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

8 + 5 =	13		5	+ 3	= 8
13 + 3 =				+	= 13
2 + 16 =				+	= 10
4 + 12 =				+	= 18

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

तुमच्या पद्धतीने बेरीज करा.

अ. सपनाकडे 12 रंगीत पेन्सिली आहेत आणि गौरीकडे 6 रंगीत पेन्सिली आहेत त्यांच्याकडे एकूण किती पेन्सिली आहेत.

सपनाने 12 च्या पुढे 6
अधिक मोजले आणि 18 झाले.

12 + 6 = 18

बेरजेच्या पद्धतीबद्दल चर्चा करा. मुले 12 कशी मोजतात आणि नंतर त्यात 4 कशी मिळवतात ते वापरत असलेल्या पद्धतींची चर्चा करा.

गौरीने हे अशाप्रकारे सोडविले.

12+6

10+2+6

10+8=18

तुम्ही हे कांही वेगळ्या पद्धतीने सोडवू शकता का ?
प्रयत्न करा आणि तुमच्या शिक्षकांशी चर्चा करा.

ब. अमनकडे 8 लाडू आहेत आणि चरणजीतने 6 लाडू आणले. दोघांकडे मिळून एकूण किती लाडू झाले ?

क. शीनाकडे 12 बांगड्या आहेत तिला तिच्या बहिणीकडून आणखी 6 बांगड्या मिळाल्या. आता तिच्याकडे एकूण किती बांगड्या आहेत ?

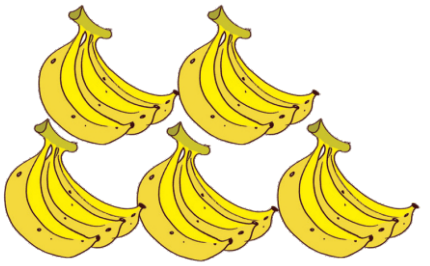
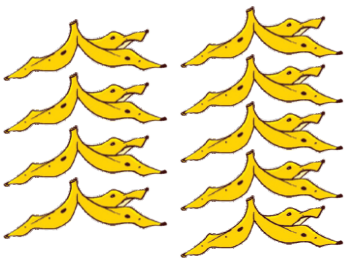
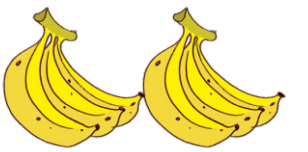
चला करूया.

तुम्हाला सहलीला जाताना काय घेऊन जायला आवडेल ? तुमच्या मित्राशी चर्चा करा. चर्चेनंतर तुम्हाला सहलीला न्यायला आवडणाऱ्या वस्तूंची चित्रे खाली दिलेल्या जागेत काढा आणि त्यामधील खाण्यायोग्य वस्तूंची संख्या लिहा.

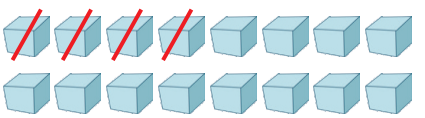
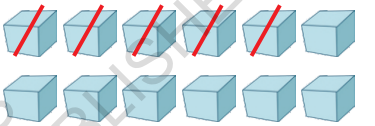
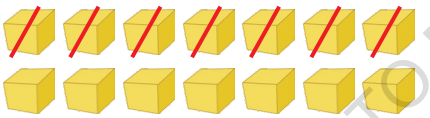
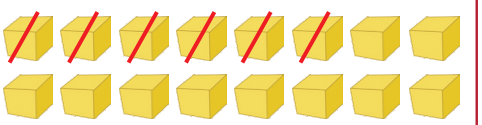
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

वजाबाकी

आणखी काही संख्यांची वजाबाकी करा आणि लिहा.

15 – 9 = 6

1.	 16 – 4 = ☐	2.	 12 – 5 = ☐
3.	 14 – 7 = ☐	4.	 16 – 6 = ☐
5.	 15 – 5 = ☐	6.	15 – 0 = ☐
7.	17 – 9 = ☐	8.	13 – 3 = ☐

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

पुढे उडी मारा, मागे उडी मारा

अंजली आणि रेणू उड्या मारत खेळत आहेत.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

चला करूया.

खेळाच्या मैदानात किंवा घरी एक संख्यापट्टी बनवा आणि एकाच ठिकाणी पोहोचण्याचे वेगवेगळे मार्ग शोधा.

बेरीज, वजाबाकी आणि जोड्या लावा.

8 + 7	12	15 – 3
9 + 9	15	18 – 1
10 + 2	14	17 – 2
16 + 1	17	18 – 0
11 + 3	18	16 – 2

यासारखे अजून प्रश्न तयार करून मुलांना विचारा. प्रश्नांची उत्तरे देण्याऐवजी ते सोडविण्याच्या मार्गावर चर्चा करा. हे प्रश्न सोडविण्यासाठी मुलांना त्यांची स्वतःची पद्धती सांगू द्या.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

कोड्यांच्या गोष्टी

तुमची उत्तरे चौकटीत लिहा.

अ. एका कुंभाराकडे 9 दिवे होते. त्याने 5 दिवे विकले. त्यानंतर त्याने आणखी 7 दिवे बनविले. त्याच्याकडे आता एकूण किती दिवे आहेत?

ब. पहिल्या थांब्यावर 6 मुले बसमध्ये चढली. दुसऱ्या थांब्यावर आणखी 8 मुले बसमध्ये चढली. तिसऱ्या थांब्यावर 7 मुले बसमधून उतरली. आता बसमध्ये एकूण किती मुले आहेत?

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

क. बसमध्ये एकूण 18 जागा आहेत. तिथे 9 मुले आधीच बसली असतील तर बसमध्ये आणखी किती मुले बसू शकतात?

ड. कुलजीतने तिच्या डब्यात 14 चिक्की आणल्या आहेत. तिने तिच्या मित्र-मैत्रिणींना कांही चिक्की वाटल्यावर तिच्याकडे 6 चिक्की उरल्या होत्या. तिने तिच्या मित्र-मैत्रिणींना किती चिक्की वाटल्या?

इ. रमणने 12 केळी विकत घेतली आणि त्यातील काही केळी खाल्ली. त्याच्याकडे 5 केळी शिल्लक राहिली. त्याने किती केळी खाल्ली?

NOTE

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED